

VEDEC MOVI

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu*

25

**de ani de la
victoria asupra
fascismului**

**• ROMÂNIA
ÎN RĂZBOIUL
ANTIHIHLERIST**

**• BERLIN,
1 ȘI 2 MAI 1945**

**• PRIMUL
DOCUMENT
AL VICTORIEI**

Foto: V. Peskov

**Aceste temute
corăbii lungi...**

Citiți în pag. 12-a:

EL ȘI EA

19

ANUL XXVI

(1312)

8 MAI 1970

Reichstag-ul a ars când Hitler s-a înscăunat la putere. După 4 446 de zile a ars iar, când Hitler s-a prăbușit. De astă dată flăcările au luminat steagul victoriei asupra fascismului filfiind pe cupola Reichstag-ului. Tot timpul războiului, începînd de la retragerea din Ucraina, Viktor Temin, fotoreporter al ziarului „Pravda”, a nutrit dorința arzătoare de a fixa pe peliculă această ima-

gine. Și-a riscat de nenumărate ori viața pentru a face fotografia și a încălcat ordinul unui mareșal pentru a transporta negativul la Moscova. Dar la 3 mai 1945 milioane de oameni au văzut fotografia publicată în „Pravda”. Ziarele „Times”, „News Chronicle” și „Daily Telegraph” au reprodus-o a doua zi: era primul document fotografic din Berlinul cucerit.

Documentar

PRIMUL DOCUMENT AL VICTORIEI

● „Pentru patrie! La Berlin!”...

Cu acest jurămint se legaseră toți, de la soldat pînă la mareșal. Și Mihail Tregubov, comandantul unui tanc T-34, și pilotul Ivan Vaștak, și ostașii Piotr Piatnițki... În preajma cuceririi Berlinului, Viktor Temin, corespondent de război cu gradul de maior și fotoreporter al ziarului „Pravda”, și-a văzut soarta împletită cu a lor. Trăise în Ucraina clipele grele ale retragerii din vara anului 1941; luptase împreună cu asediații din Sevastopol; participase la prima contraofensivă de la Moscova; văzuse Stalingradul transformîndu-se în moloz și cenușă; în Caucaz se lăsa-se parasutat în spatele liniilor inamice spre a însoți o unitate de partizani... Străbătuse o cale lungă și grea pînă la Oder. Și acum, cine putea spune ce-l mai aștepta la Berlin?

În dimineața zilei de 20 aprilie ultimul „bastion” al lui Hitler — capitala Reich-ului — și ultimul lui refugiu — cancelaria Reich-ului — se aflau în bătaia artileriei grele sovietice. La 21 aprilie avangărzile primului front bielorus condus de mareșalul Jukov pătrundeau în suburbiile din sud-estul și nord-estul Berlinului. Un clește de oțel și foc se închidea în jurul orașului.

„Noaptea de 21/22 aprilie era întunecată. Nici o stea pe cer. Berlinul era luminat numai de flăcările incendiilor. Un spectacol prevestitor de nenorocire”, își amintește Viktor Temin ceasurile cînd, venind dinspre nord-est, brigada 219 de tancuri a colonelului Vainrub se apropia de Berlin. Roșii flăcărilor se amesteca cu cel al zorilor cînd colonelul Vainrub raporta telefonic general-locotenentului Krivoșein, comandantul corpului de armată:

— Am intrat în zona orașului. Am ajuns la Berlin Weissensee. Continuăm să înaintăm...

— Felicitări! I-a răspuns Krivoșein. Brigada dv. este una din primele sosite la Berlin.

Viktor Temin ședea ghemuit în tancul lui Tregubov și simțea cum îi fuge pămîntul de sub picioare ori de cite ori trăgea tunul tancului sau explodau grenade inamice în jur. De 90 de zile, de cînd străbătuseră Vistula, știa că steagul victoriei va fi înălțat pe Reichstag. În apropierea Berlinului, la postul de comandă al armatei a 3-a de șoc, fuseseră împărțite nouă steaguri. Care divizie va ajunge prima la Reichstag și-l va lua cu asalt? Brigada 219 de tancuri nu mai avea decît 9000—10000 de pași pînă la țintă. Dar fiecare pas făcut în orașul incendiat era periculos; moartea pîndea din orice pivniță, de la fiecare fereastră, după fiecare colț de casă, îndărătul fiecărui zid, pe acoperișurile caselor, în ruine, canale, în tunelurile metroului, în spatele tancurilor scoase din luptă și vagoanelor de tramvai arse, peste tot. Viktor Temin, care cunoștea riscurile luptelor de stradă, se hotărîse de mult...

Într-o înștiințare trimisă lui Piotr Pospelov la redacția ziarului „Pravda”, la 1 martie 1945, își mărturisise intențiile: să însoțească primul eșalon, să fotografieze steagul roșu pe cupola Reichstag-ului — și din avion... „Zece ore mai tîrziu veți avea fotografia”. Pospelov îi răspunse: „Colegiul de redacție e de acord cu planul tău; vor fi făcute demersurile necesare... Ai grijă de tine!” Ultima propoziție era de prisos. Viktor Temin își riscase de nenumărate ori viața: cînd zburase cu prof. Schmidt la Polul Nord, cînd se duse la Papanin pe banchiza în derivă, în luptele cu japonezii lingă lacul Hasan și Halhin-Gol.

De aceea se alăturase și trupelor mareșalului Jukov cînd porniseră ofensiva asupra Berlinului. Îl cunoștea pe mareșal de la Halhin-Gol. De la el știa ce unități vor lupta în primul eșalon, de pildă brigada 219 de tancuri a corpului I de tancuri, care era însoțită în permanență de avionul de recunoaștere pilotat de Ivan Vaștak. Tancurile lui Vainrub își croiau acum drum prin nordul Berlinului, pentru a închide pe acolo incercuirea centrului orașului, a

cancelariei și Reichstag-ului. Vor avea nevoie de șapte zile pentru a ajunge de la Weissensee la Grădina zoologică, căci vor trebui să străpungă sistemul de apărare al fasciștilor stradă după stradă.

● La 30 aprilie

Copacii erau gata să inflorescă, dar fuseseră arși de foc și sfișiți de grenade. Sub copacii morți ai Grădinii zoologice așteptau tancuri. Brigada 219 de tancuri urma să acopere atacul asupra Reichstag-ului. Noaptea era umedă; ceața împiedica fumul incendiilor să se risipească. Aproape nimeni nu dormea. Nici Viktor Temin. Știa că atacul va începe în zori. Ostașii regimentului 756 al diviziei 150 trebuiau să înainteze pe terenul deschis pînă la portalul Reichstag-ului. „Piotr Piatnițki s-a aruncat primul înainte”, a relatat ulterior comandantul de pluton Șerbina. Am tra-

rile de oțel! Geamurile lipseau complet. Dar ei încercau să nu privească în jos, unde se căsca sala. Erau suspendați ca deasupra unei prăpastii... De pe cupolă s-au cățărât pe platforma din virf... În tăcere au fixat steagul cu o curea”. Așa relatează evenimentul corespondentul de război Subotin.

La ora 22 și 50 de minute Kantaria și Egorov au raportat: „Am înălțat steagul!” Viktor Temin l-a văzut și el fluturînd pe cupola Reichstag-ului în lumina flăcărilor.

● Peste orașul arzînd

La ivirea zorilor, sărînd din adăpost în adăpost, Viktor Temin încercă să se apropie de Reichstag. În clădire continuă o luptă aprigă: proiectilele zburau deasupra ei. Înălțînd cu prudență capul, Temin apăsă de mai multe ori pe declanșatorul aparatului. Dar pe cupolă steagul se vedea prea mic; apoi

să reușești?” îl întrebă Temin pe pilot. Vaștak se strîmbă de durere, dar apoi dădu afirmativ din cap. Abia ațerizaseră că cerul începu iar să se cutremure de explozii: la ora 18 Goebbels refuzase cererea de capitulare și armata sovietică îi răspundea.

Goebbels și generalul Krebs se otrăviră în aceeași noapte. În ziua de 2 mai, la ora 15 armele tăcură la Berlin... Viktor Temin fotografie din nou Reichstag-ul, tancul lui Vainrub și, deasupra lui, steagul roșu.

● Decorat sau împușcat

La Moscova, la cartierul general, se redacta comunicatul asupra cuceririi Berlinului, iar Viktor Temin se afla abia la 150 km de fosta capitală hitleristă. Cu toată rana, Ivan Vaștak îl duse pe Temin cu avionul pînă la comandamentul frontului. Era ora 7 după-amiază. Mai rămăseseră 7, cel mult 8 ore pînă la închiderea ediției ziarului „Pravda”. Temin număra minutele. Telefonul sună, în fine, și în aparat auzi vocea mareșalului Jukov, căruia îi explică situația. Peste alte cinci minute mareșalul îl informă că îi dă avionul lui personal și-i ură drum bun. Dar printre nori, pilotul Lomașkin îl anunță că primise ordin să-l ducă numai pînă la Ianov în Polonia, de unde urma să-și continue zborul cu un bombardier de noapte. Temin încercă să-i explice că fotografiile nu vor ajunge la timp la Moscova. Convins de argumentele lui, Lomașkin ceru comandantului său să-i permită să zboare pînă la Moscova. Dar nu primi nici un răspuns. Temin își asumă atunci întreaga răspundere: „Vă ordon să zburăți la Moscova!” Lomașkin schimbă cursul și se îndreptă spre frontiera sovietică.

Echipajul avionului „IL-2” nu cunoștea însă parola, care se schimba zilnic. „Vom fi doborîți de propria noastră apărare antiaeriană”, anunță pilotul. Peste cîteva minute Temin îi întinse un bilet rugîndu-l să comunice prin radio mesajul scris de el: „Către cartierul general... Aducem cel mai important material asupra cuceririi Berlinului. Cerem permisiunea să zburăm peste graniță. Ne îndreptăm direct spre Moscova... Viktor Temin de la bordul avionului special al mareșalului Jukov”.

Artileria antiaeriană deschise totuși focul cînd aparatul ajunse deasupra teritoriului sovietic. „Am fost acoperiți de proiectile în așa hal încît, cum s-a constatat ulterior, avionul s-a ales cu 62 de găuri. Probabil că nu se dăduse încă permisiunea de zbor... Timp de o jumătate de oră ne-am învîrtit în afara razei de acțiune a artileriei antiaeriene. La a doua încercare am trecut granița fără incidente”.

A urmat apoi tocmeala cu conducerea aeroportului de la Moscova care nu voia să-l lase să aterizeze pe aeropor-

(Continuare în pag. 11-a)

Fotografia lui V. Temin apărută în 3 mai 1945 în „Pravda”

versat piața sub tir. Am ajuns la scara exterioară și ne-am repezit în sus... Înaintea lor strălucea o pinză roșie; Piotr Piatnițki purta steagul. El a căzut pe treptele Reichstag-ului. Trei mii de soldați inamici se baricadaseră în clădire și trăgeau cu carabine, cu mitraliere și pistoale automate, aruncau proiectile anticar și grenade de mină... Dar plutonul lui Șerbina pătrunsese în Reichstag! La ora 10 dimineața ocupa holul de jos și două camere și încerca să-și croiască drum prin flăcările care mistuiau mobilele, parchetul și chiar lacul de pe pereți.

La ora 6 după-amiază a avut loc al doilea asalt asupra Reichstag-ului. Sergenții Kantaria și Egorov au pătruns în clădire sub tirul protector al tancului lui Tregubov. Dar tancul a fost atins de un proiectil anticar și Tregubov a murit din pricina rănilor. Două ore mai tîrziu, în timp ce, după moartea lui Hitler, generalul Krebs încerca să „ducă tratative” cu armata sovietică, sergenții Meliton Kantaria și Mihail Egorov rătăceau prin etajele de sus ale Reichstag-ului căutînd scara care ducea la cupolă... Pînă la urmă au găsit-o. „Scara se clătina, fusese avariata rău și abia se mai ținea. Cei doi s-au urcat pe șarpantă... Ce depărtate erau nervu-

dispăru complet după norii groși de fum. Temin își dădu seama că în felul acesta nu va izbuti să facă mult dorita fotografie. Încet și cu grijă se strecură afară din zona de luptă pînă la tancul colonelului Vainrub. Căpătă repede legătura prin radio cu comandamentul corpului de tancuri. „Acum am nevoie de avion”, spuse Temin. Un jeep trase imediat lingă tanc, corespondentul se aruncă în el și mașina demară spre nord. Spre a parcurge cei aproape 10 km pînă la cîmpia de la periferia orașului, jeepul avu nevoie de cîteva ore...

Ivan Vaștak decolă repede: avionul PO-2 cu nr. 25 se înălță deasupra acoperișurilor... Viktor Temin privi la „ultimul bastion” al lui Hitler: o mare de ruine, un oraș muribund. „Zboară cît poți de jos!” îl rugă pe pilot. Acesta înclină capul și efectuă o comandă... PO-2 se afla deasupra canalului Spree; Reichstag-ul era la un pas. „Acum!” spuse Vaștak înclinînd ușor avionul pe stînga. În aceeași clipă gloanțe răpăriră pe aripi și fuzelaj. Viktor Temin ținea aparatul la ochi și apăsă repede de două ori pe declanșator. Tot atunci îl auzi pe Ivan Vaștak gemînd: un proiectil ricoșase de pe aripă și-l atinsese la umăr. Avionul își ni drept în sus. „Al

documenta.
documentar docum.
mentar documentar du
documentar document
mentar documentar docu
r documentar document
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

România în războiul antihitlerist

Insurecția din august 1944 și participarea Armatei române la războiul împotriva fascismului au însemnat o prețioasă contribuție la marea izbândă reputată de Națiunile Unite asupra forțelor întunecate ale fascismului. Prin singele vărsat de eroicii ostași și ofițeri ai vitezei noastre armate, alături de glorioasa Armată sovietică, România și-a înscris pentru vecie numele printre țările care au dat grele jertfe pentru dobândirea Victoriei în cel de-al doilea război mondial.

În momentul intrării în luptă pentru eliberarea părții de nord-vest a Transilvaniei, la 2 septembrie 1944, Partidul Comunist Român a adresat militarilor vibranta chemare: „Luptați într-un război drept, război de eliberare a țării de cotropitorii nemți, război victorios, având sprijin mareț din partea eroice și neînvinse Armate Roșii. Întregul popor român înconjură cu dragoste lupta voastră plină de elan și jertfe, căci lupta voastră este lupta întregului popor, pentru libertate, independență și o viață mai bună”.

Înflăcărata chemare a partidului a fost un puternic izvor de însuflețire pentru ostașii de pe front și pentru toți oamenii muncii din spatele frontului.

La 25 octombrie 1944, prin lupte grele și înverșunate, a fost eliberată ultima palmă de pământ a țării. Con-

tinuând înaintarea, umăr la umăr cu armatele sovietice, armata română a participat la operațiile Debrețin și

Întoarcerea în patrie a ostașilor victorioși

Budapesta, străbătând întreaga Ungarie de la un cap la altul, la 18 decembrie a intrat în Cehoslovacia, iar

unele unități au trecut și în Austria, contribuind astfel la eliberarea celor trei țări. În 260 de zile de lupte dirze

vitejie, 17 masive muntoase, 12 cursuri mari de apă și au eliberat 3831 de localități, printre care 53 de orașe.

În luptele purtate împotriva Germaniei hitleriste — de la 23 august 1944 și până la cucerirea victoriei, în mai 1945 — au participat 538.536 de ostași și ofițeri români, care au scos din luptă și au zdrobit numeroase divizii inamice, meritând unanime aprecieri și elogi atit din partea tovarășilor de arme sovietici, cit și a guvernelor Națiunilor Unite. Începând din martie 1945, Comandamentul Suprem sovietic a evidențiat trupele române prin 7 ordine, peste 300.000 de militari români au fost distinși cu ordine și medalii de război românești, sovietice, cehoslovace și ungare.

Războiul antihitlerist a fost în țara noastră o cauză a întregului popor. El s-a împletit într-un tot indisolubil cu lupta maselor pentru cucerirea puterii și înfăptuirea reformelor democratice.

Participarea României la războiul împotriva fascismului a dus la eliberarea patriei noastre, a contribuit într-o măsură importantă la scurtarea războiului în Europa și la cucerirea victoriei de către Națiunile Unite, a consolidat regimul democrat-popular, a făcut să crească prestigiul internațional al țării, a pus bazele suveranității și independenței ei depline.

Berlin, 1 și 2 mai 1945

Deși drapelul Victoriei flutura de-acum deasupra Reichstagului, atit la Berlin cit și în alte sectoare ale frontului, hitleristii se mai încăpăținau încă să reziste trupelor sovietice. În același timp naziștii au recurs la o nouă încercare de a submina unitatea aliaților din coaliția antihitleristă. În noaptea de 30 aprilie — 1 mai, postul de observație al armatei a 8-a de Gardă sovietice a primit vizita unei delegații germane conduse de șeful de stat major al

armatei terestre, generalul Krebs. La discuția care a avut loc cu acest prilej a participat și poetul Evgheni Dolmatovski care a transcris cu grijă dialogul desfășurat în fața lui. Acum, după 25 de ani, acest proces-verbal a fost găsit în arhivele militare și dat publicității.

Reproducem mai jos părțile cele mai semnificative.

M-am uitat la ceas. Era 1 mai, ora 3,55 minute. Deodată, s-au auzit pași pe coridor. Ciuikov i-a invitat pe generalii prezenți și pe noi, cei doi corespondenți, să luăm loc.

A fost introdusă delegația germană. Cel dintâi a intrat generalul Krebs; soldatul german care-l întovărășea îl ajutase să-și scoată mantaua în pragul încăperii unde ne aflam. Krebs părea să aibă puțin peste 40 de ani. Chel, slab, într-o uniformă bine întinsă pe trup, avea ținuta rigidă a ofițerului german.

Era însoțit de un colonel și de un maior.

Ne-am sculat cu toții în picioare. Germanul a luat loc și s-a prezentat: șeful statului major al armatei teres-

Ciuikov: Vă ascult.

Krebs: Sînteți primul negerman căruia i-o spun: la 30 aprilie Hitler s-a sinucis.

Ciuikov: Vă rog să mă iertați, dar știu asta.

Krebs rămîne ca trăznit. Alura-i solemnă a dispărut ca prin farmec, de parcă ar fi fost dezumflat. Pare ofilit și abătut.

Ciuikov cere să i se aducă ziarul Armatei care a publicat știrea morții lui Hitler. Krebs privește lung și încredunțat cifrele care indică ora și minutul transmiterii știrii. După cum am aflat mai târziu, Hitler mai era încă viu atunci; s-a sinucis abia la ora 15 și 50 minute.

Așadar, pentru noi declarația lui

două semnături: Joseph Goebbels și Martin Bormann.

Copiez în carnetul meu textul documentului: „Aducem la cunoștința conducătorului poporului sovietic că asțazi la ora 15 și 50 de minute Führerul a încetat din viață din propria-i dorință”.

Krebs își prezintă imputernicirile. Pentru a o face, rostește repede dar aproape în șoaptă textul german, în timp ce interpretul lui citește documentul în rusește.

„Conform testamentului lăsat de Führer, toate puterile sînt trecute asupra marelui-amiral Dönitz, precum și a cancelarului Reich-ului, Goebbels și a cancelarului partidului, Bormann. Am primit din partea lui Goebbels și

— Eu nu înțeleg, tradu!

Ciuikov cere să i se facă legătura cu mareșalul Jukov, căruia îi face un scurt raport asupra celor ce se petrec în încăpere.

— Ni se adresează nouă plecînd de la o capitulare totală sau nu? întrebă mareșalul Jukov. Glasul din receptorul telefonului e foarte puternic și toți cei de față îl aud pe mareșal.

Ciuikov repetă întrebarea.

Krebs: Nu, există alte posibilități..

Ciuikov îi dă lui Jukov amănunte asupra morții lui Hitler, îi numește pe cei cărora le-a fost transmisă puterea și anunță că Krebs a fost numit șeful statului major al armatei terestre. După care citește textul mandatului

Finalele unei tragedii, căderea cortinei...

tre. general de infanterie Hans Krebs. De la bun început a ținut să declare: — Cer să încep convorbirea între patru ochi cu dumneavoastră.

— Acesta e consiliul meu militar, a replicat sec Ciuikov, aruncînd o privire ironică spre noi, cei doi scriitori care ne și pregătiserăm carnetele de note. De altfel, în încăpere se aflau într-adevăr membrii consiliului militar al armatei a 8-a de Gardă: Pojarski, Duhanov, Semionov și Pronin. Dar eu și Vișnevski fuseserăm numiți de Ciuikov ad-hoc și ne simțeam puțin cam stingheriți.

Krebs: Eu, generalul Krebs sînt mandatat să transmit o declarație de importanță capitală către comandamentul sovietic.

Ciuikov: Eu, colonel-general Ciuikov, am primit din partea mareșalului Jukov sarcina să vă ascult.

Krebs: Repet, comunicarea mea va avea o importanță excepțională și va fi foarte secretă.

Krebs nu înseamnă o știre, ci o simplă confirmare. Sîntem așezați la o masă ovală, sub Cîna lui Leonardo da Vinci. În loc de față de masă, o mare hartă a Berlinului. Sîntem zece sovietici, germanii sînt trei: Krebs, colonelul de stat major von Duffing și un maior din serviciul de gaze care face pe interpretul. În civil fusese inginer, iar înainte de război lucrase ca specialist în Uniunea Sovietică pe șantierul hidrocentralei de pe Nipru, unde învățase rusește.

Un al patrulea german, simplu soldat, a luat loc în coridor, aproape de ușa rămasă deschisă. Are pe genunchi o sacoșă verde în care zăresc niște sandvișuri împachetate cu grijă în celofan. Evident, germanii nu speră ca noi să le oferim de mîncare. Krebs scoate din servietă lui două foi de hîrtie. Eu stau în fața lui, puțin pieziș și, fiind presbit, citesc ușor de la distanță. Nu încape îndoială, este o imputernicire în rusă și germană. În partea de jos a ficăruj exemplar vād

Bormann misiunea de a negocia cu conducătorul Uniunii Sovietice. Aceste negocieri au drept obiectiv elucidarea raporturilor dintre poporul german și Uniunea Sovietică, găsirea unei baze pentru tratative de pace, spre binele celor două popoare care au consimțit la cele mai mari sacrificii în acest război”.

Krebs îi întinde hîrțile lui Ciuikov. Acesta le face să treacă din mîna în mîna. O dată lectura terminată, în încăpere se așterne o liniște desăvîrșită. Krebs dorește să dea acestor clipe un aer solemn, pentru a sublinia însemnătatea istorică a misiunii lui. Își scoate monoculul și-și umflă pieptul. Generalii sovietici, însă, își aprind țigări... Rupînd tăcerea, Krebs începe să vorbească dintr-odată rusește. Nu într-o limbă fără cusur, dar inteligibilă. Interpretul nostru îl privește uitat, cu gura căscată.

— Tradu, îi ordonă Ciuikov.

— Dar vorbește rusește! replică interpretul.

de imputernicire al generalului de infanterie.

Fără a se jena de fel de prezența lui Krebs, deși știe că acesta înțelege rusește, Ciuikov expune mareșalului, cu o nuanță de ironie în glas, conjunctura în care se desfășoară convorbirea.

— E vorba de Göring, Himmler, Ribbentrop și alții. Unde sînt și ce fac acum? Krebs pretinde că cei mai mulți sînt bolnavi. În ce-l privește pe Himmler, însă, Krebs încearcă să pretindă că ar fi un trădător și că trecerea lui la Aliați, precum și încercările de a forma un nou guvern german l-au amărit mult pe Hitler și au influențat chiar asupra hotărîrii lui de a se sinucide. În trecut fie spus, Krebs se teme de Hitler chiar mort. Nu spune „s-a otrăvit” sau „s-a sinucis” ci „a încetat din viață”.

Procedura negocierilor e următoarea. Se rostesc cîteva fraze care sînt ime-

(Continuare în pag. 11-a)

O AVENTURĂ MODERNĂ

(III)

Cu săniile din Alaska la Polul Nord

Dar doctorul Hedges socotea că era de datoria lui să nu-și schimbe hotărârea, pentru că știa că cu un traumatism atât de serios bolnavul nu putea ierna la Pol; locul lui era în spital.

Cu toate acestea, Wooley a comunicat la Londra: „Gill e de mare folos expediției, ne poate da un imens ajutor chiar fîntuit la pat. E conștient de tot riscul și de eventualele urmări și cere să fie lăsat aici”.

De la Londra s-au primit două radiograme: una din partea ducelui de Edimbourg care patrona expediția: „Am aflat cu mîhnire de accidentul lui Gill, o încercare în plus pe lângă greutățile și dezamăgirile prin care ați trecut. Cu cele mai bune urări, Philip”. A doua radiogramă era semnată de Sir M. Clifford, președintele Comitetului expediției: „Comitetul a discutat cele întimplate și, deși a luat în considerație dorința puternică a lui Allan de a rămîne în timpul iernii la Pol, a hotărît totuși că, din considerente de ordin medical ca și pentru bunul mers al expediției în primăvară, el trebuie, repetăm trebuie, să fie evacuat”.

Răspunsul lui Wooley ar putea fi însă rezumat în felul următor: „Nu vi-l dau pe Gill”.

Între timp Allan lupta curajos cu boala. După ce a stat două săptămîni nemișcat pe niște scînduri tari, a încercat să se ridice.

Comitetul a respins ideea lui Wooley de a-l lăsa pe Gill împreună cu Hedges la „Meltville”, unde urma să vină să-l vadă un grup de specialiști, iar el împreună cu Curner să înceie expediția la Spitzbergen. Încît la 29 septembrie, la stația în derivă americană T-3, aflată la 150 mile depărtare de „Meltville”, a aterizat un avion bimotor canadian. Pilotul, pe nume Phipps, avea dispoziție să-l ia cu orice preț pe Gill din tabără. Dar nu era ușor să aterizeze la „Meltville”. Avionul n-avea schiuri, încît putea ateriza doar pe o pistă netedă de gheață.

Ceva mai tirziu, aviatorii care au lansat în tabără o nouă tranșă de alimente și echipament au fost martorii unei demonstrații uimitoare: Allan Gill i-a întîmpinat pe schiuri. În afară de asta, ei au interceptat următorul mesaj al lui Wooley: „Lansați lăzile cu băgare de seamă. În preajmă mișună urși, iar nouă nu ne place carnea de urs strivită”.

În ziua fixată pentru evacuarea bolnavului s-a dezlănțuit o furtună și Wooley, fericit, a comunicat aviatorilor că nu putea curăța „pista” pentru aterizare. A doua zi a fost însă o vreme splendidă, aproape neobișnuită pentru Arctica. Dar pilotul a așteptat în zadar vești de la „Meltville”. Wooley n-a răspuns la apel. Stația de radio a „orașelului” a început să funcționeze abia peste trei zile cînd vremea s-a stricat definitiv și iremediabil. „N-ați plecat? i-a întrebat Wooley uimit. Acum nici vorbă nu poate fi de aterizare”.

În felul acesta, avionul s-a înapoiat la bază, iar Gill a rămas să ierneze în tabără. Cei patru exploratori urmau să petreacă împreună noaptea polară și să-și vindece rănile, trupești și sufletești, pricinuite de întîmplările din septembrie.

„4 noiembrie. 85°44'7" N, 163° W.

Locuim într-o colibă plină de aromă plăcută de piine proaspătă abia scoasă din cuptor și de mirosul mai puțin plăcut de cojoace și mănuși care se usucă deasupra sobei, de aparate și saci de dormit. Coliba nu e mare: 25 metri pătrați, dar fiecare dintre noi își are un colț aranjat după gustul lui și conform obligațiilor profesionale. Activitatea științifică e în toi. Doctorul Curner se ocupă de aparatele lui micrometeorologice și apără de ciini un petec de zăpadă proaspătă necălcătită de picior. Gill și-a reluat și el activitatea, făcînd măsurători ale cîmpurilor magnetice și gra-

viționale, precum și sondarea profilului fundului oceanic. Deși acum merge ușor, tot nu-și poate indoi spatele, poziție care amintește de finuta unui bătrîn militar. Hedges face experiențe pe noi, încercînd să stabilească ce îmbrăcăminte e mai potrivită pentru Arctica”.

La 24 februarie 1969, la un an de la start, cei patru exploratori au părăsit „Meltville”-ul îndreptîndu-se spre Polul Nord. Luna martie a fost extrem de geroasă. În plus, condițiile meteorologice nefavorabile au făcut ca legătura asigurată pînă atunci de aviație să fie întreruptă, din care cauză exploratorii au trebuit să-și reducă mult rația de alimente.

„Nu vom uita niciodată aceste zile. Ger, oboseală, foame... Cîte 10 ore din 24 trebuie să umblăm printre ghețuri, fără să ne gîndim la nimic altceva decît la o farfurie de supă în timpul po-

Polului, avea să scrie Wooley mai tirziu, este extrem de complicată. O înfimă inexactitate în măsurarea longitudinii și puteți stabili greșit momentul cînd soarele traversează meridianul pe care vă aflați. Și cu cît vă veți depărta mai mult de azimut, cu atît mai grosolană va fi eroarea, încît în cele din urmă veți începe să vă mișcați în cerc”.

Au urmat alte trei ore de drum. Și din nou măsurătorile au arătat că exploratorii se aflau, de astă dată, la trei mile depărtare de Pol spre sud, exact la longitudinea 0, care trebuia să-i ducă spre Spitzbergen. Așadar, trecuseră de Pol. Oricît de ispititoare ar fi fost înaintarea spre sud, spre finis, cei patru hotărîră totuși să se întoarcă. Căci pînă la ei nici un englez nu pusese încă piciorul la Pol.

Acum apropierea de Pol era împiedicată de banchizele care pluteau în de-

Un scurt popas aproape de Pol

pasului și la 6 ore de uitare într-un sac de dormit rece și pe deasupra umed și lipicios din cauza transpirației trupurilor noastre oboseite”.

Epuizați de foame și ger, oamenii și ciinii ar fi trebuit să se odihnească cel puțin o săptămînă ca să-și refacă cît de cît forțele. Dar n-aveau timp. Îi aștepta Polul. Temerarii călători nu puteau bănuși că tocmai acolo, la Pol, îi aștepta una din cele mai mari nenorociri care se poate abate asupra unor exploratori polari. De această nenorocire îi mai despărțeau doar 36 de ore.

Un strigăt disperat la Pol

Wooley tocmai transmitea reginei un mesaj despre sosirea la Pol cînd în cort a intrat Gill și a început să facă semne cu mina. Terminase tocmai fixarea coordonatelor și stabilise că pînă la Pol mai aveau de mers încă 7 mile. Mesajul transmis pe calea undelor și care spunea: „astăzi, 5 aprilie, la orele 17 după meridianul Greenwich, expediția transarctică a ajuns la Pol” fusese prematur. Încît au trebuit să strîngă imediat tabăra, să inhame iar ciinii și să pornească spre nord spre a ajunge chiar în aceeași zi la Pol.

După șapte mile, atelajele au fost oprite, dar exploratorii nu s-au instalat înainte ca aparatele să le confirme că ajunseseră la destinație. Spre uimirea lor, însă, teodolitul arăta că pînă la Pol mai erau... șapte mile.

„Navigația în imediata apropiere a

rivă exact spre ei. Încît, în patru ore n-au înaintat decît o milă, împrejurare care l-a determinat pe Wooley să se oprească, să descarce echipamentul și să pornească „mai lejeri” spre Pol. Au mers așa încă trei ore și cînd au privit teodolitul acesta arăta: 89°59' N, 180° W, ceea ce însemna o deviere cu un minut. Deci din nou depășiseră Polul. Dar nu mai aveau puterea să se înapoieze a doua oară. Acum deriva era favorabilă, încît puteau spera că banchiza pe care se opriseră avea să-i întoarcă mai devreme sau mai tirziu la Pol.

A doua zi, după ce au trecut în derivă Polul, și-au continuat drumul spre sud fără să mai inhame ciinii la săni. Epuizate de cele 40 de zile de asalt al Polului, animalele se odihneau acum. Exploratorii se pregăteau pentru ultima etapă: cele 700 de mile pînă la Spitzbergen urmau să fie străbătute în 60 de zile. În 60 de zile de primăvară. Ca s-o ia înaintea primăverii, oamenii trebuiau să accelereze și mai mult ritmul, ceea ce părea imposibil. Dar Wooley și prietenii lui erau optimiști.

Ziua de 7 aprilie a debutat, ca de obicei, cu zbirniitul ceasului deșteptător. Ceasul suna întotdeauna fix la ora 5. Cei patru exploratori, care dormeau în două corturi, deschideau imediat ochii. Prima lor mișcare era să ștergă bruma de pe haine și de pe toate celelalte obiecte. Altminteri, după ce ar fi aprins primusul, toate s-ar fi umezit. Pe primus își pregăteau ceaiul și porridge-ul. După micul dejun urma o oră de destindere, de pregătiri necesare în vederea îndeplinirii programului zilnic.

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj

La 7,15 cei patru ieșeau afară din corturi și începeau să pregătească atelajele și echipamentul. La 8 erau pe drum. La 12 făceau un popas de 20 de minute: citeva înghițituri de cacao din termos și o tabletă de ciocolată. Iar la ora 16 începeau să caute un loc bun pentru înnopțat. „La această oră, din pricina timpului îndelungat petrecut în gerul năpraznic, pierdeam, cred, orice capacitate de a mai simți ceva” (Wooley). Dar pînă la odihnă mai era mult. Mai întii trebuiau să demonteze săniile și să hrănească ciinii care în așteptarea singurei hrane în răstimp de 24 de ore lătrau disperați. Fiecare pereche de exploratori se împărțea în două: *inside* și *outside*. *Inside* intra imediat în cort și aprindea primusul, iar *outside* rămînea afară, întărea legăturile cortului, spărgea gheața și făcea observații meteorologice. La 18,30 intra la căldură și *outside*. După care beau împreună nelipsitul ceai viriți în sacii de dormit. Apoi „bucătarii de serviciu” începeau să pregătească cina. Meniul era întotdeauna același: puțină carne, legume uscate, pesmeți, unt, brînză, cafea.

La 20,30 Wooley lua legătura cu cel de-al cincilea membru al expediției, Fred Church, care făcea de serviciu lângă stația de radio recepție-transmisie de pe Capul Barrow, la 1200 mile depărtare de Pol. La 23,00 „suna stîngerea”. Așa se desfășurau, conform unui program foarte riguros, toate zilele. Monotonia peisajului arctic servea drept fundal monotoniei programului zilnic. Rătăcirile în jurul Polului și o zi de odihnă pe creștetul lumii au fost excepții.

La 7 aprilie totul se anunța normal. La ora 5 a sunat, cum am spus, deșteptătorul. La 7,15, după micul dejun și uscarea hainelor exploratorii au ieșit din corturi. Dar la 7,20, la Polul Nord a răsunat un strigăt disperat: foc!

Ardea cortul lui Gill și Curner. Vinovat de izbucnirea incendiului era primusul, lăsat cîteva minute fără supraveghere. În acest răstimp fatal Curner scobise un ochi în calotă ca să măsoare grosimea gheții, iar Gill ieșise pentru „o secundă” ca să încerce un bici pentru ciini abia confecționat.

Au izbutit să stingă repede focul; cea mai grea pierdere a fost aceea a sacului de dormit al lui Gill. Cîte ceva din haine au reușit să salveze. Apoi au cirpit cortul pînă la ora 14. Dar, cum au constatat seara, el nu mai putea servi drept adăpost împotriva vîntului polar.

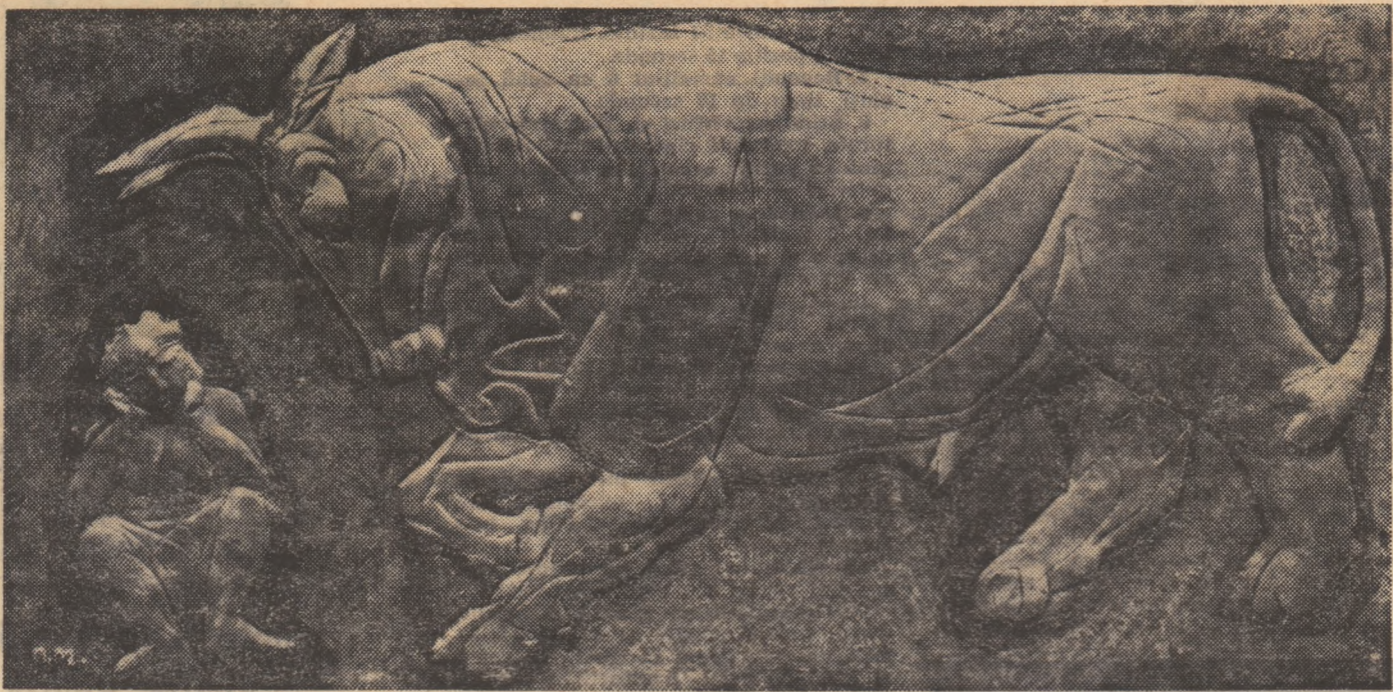
La 10 aprilie, s-a întrerupt legătura radiofonică.

La 16 aprilie, a pornit în căutarea expediției un avion de transport „Hercules” al aviației militare canadiene, care avea la bord o nouă tranșă de provizii și echipament, întrucît rezervele exploratorilor urmau să se termine a doua zi.

Iată raportul căpitanului Ronnint: „Timp de 40 de minute am străbătut în sus și-n jos distanța dintre latitudinile 88 și 89. Și deodată stația de radio a interceptat vocea lui Wooley, care era extrem de emoționat: „Sincer să fiu, nu ne așteptam să vă auzim”. L-am întrebant cum era vremea. „Așteaptă să ies puțin din cort”, mi-a răspuns. Peste cîteva momente mi-a comunicat că era cer senin și nu bătea vîntul. Curînd sub aripa avionului am zărit o pată roșie pe albul imaculat al ghețurilor. Era un foc de semnalizare. Am început să lansăm încărcătura. Mai întii un cort, în care pusesem o tăbliță pe care scria: „Nu fumați!” Apoi au urmat 23 de lăzi cu hrană pentru ciini, 5 lăzi cu alimente, 24 de baloane cu combustibil, primusuri, piolete și „daruri”: 12 biftecure, 24 sticle de bere și fructe proaspete”.

A. Efremov
M. Kondratiev

(Va urma)

Irakli Ociauri :

Păstorul și taurul (Metaloplastie)

PROZĂ

Înainte și după chef

Pentru ziua aceea, îmi făcusem următorul program : să intru în cel mai apropiat restaurant, să iau repede micul dejun, să mă plimb o jumătate de oră și după aceea să mă întorc acasă și să lucrez până la prinz ; iar seara să mă duc la un prieten, care-și sărbătorea nu știu ce aniversare. N-aveam însă de gând să întârzii acolo, pentru că simțeam nevoia să dorm bine, spre a mă apuca din nou de lucru a doua zi dimineață, cu forțe proaspete.

Mi-am început ziua conform planului. Am dat o fugă pînă la restaurantul din colț și, fără să-mi scot paltonul, m-am îndreptat spre bufet, cînd am auzit un glas din spatele meu :

— Ia te uită ! Ce grăbit !

Întorcîndu-mă, am dat ochii cu prietenul ce urma să-și aniverseze nu știu ce dată din biografia lui. Stătea la o masă, într-un colț, cu cronicarul dramatic Buinosov.

Am fost, cu toții, foarte bucuroși de întîlnire.

Sărbătoritul a turnat trei pahărele cu vodcă, dar Buinosov l-a prins de mină și l-a anunțat pe un ton categoric :

— Mie să nu-mi torni. Trebuie să scriu o cronică pentru numărul de mine al revistei.

— Nu face nimic ! Lasă fleacurile...

— Nu, fraților, mi-e imposibil. De altfel, doctorii mi-au interzis, în genere, să beau. Nu stau bine cu ficatul.

— Ei, și tu, tocmai acum ! am insistat, de data asta, eu. Ficatul... Dar asta-i curată porcărie ! Noi să bem și tu să te uiți la noi.

— Nu-i nici o porcărie. Sufăr de ficat...

— Dar ce, noi n-avem ficat ? Sărbă-

toritul n-are ficat ? Fiecare cu ficatul lui. Se poate să vorbești așa ?...

— Bine, dar numai unul singur...

Buinosov a băut primul pahar, în timp ce noi îl deșertam pe al treilea.

Un val de mare bucurie mi-a inundat sufletul. Mă simțeam fină, puternic, favoritul prietenilor și femeilor, și un sentiment de dragoste față de toată lumea mi-a cuprins întreaga-mi făptură.

L-am aruncat sărbătoritului o privire tandră și i-am spus :

— Vreau să beau pentru tine. Pentru viitoarea ta aniversare, care să ne aplece la fel de tineri ca acum.

— Bravo ! Îți mulțumesc, dragul meu. Să bem ! Mulțumesc ! Buinosov ! Bea și tu, nu face pe nebulul.

— N-o fac pe nebulul, ripostă Buinosov precaut. Dar nu pot. Trebuie să-mi scriu cronică cu capul limpede.

— Fleacuri ! Ai s-o scrii și așa.

— Cînd am s-o scriu ? N-o pot compune într-un sfert de oră.

— Nu face pe modestul ! exclamă încrezător sărbătoritul. Tu poți să scrii o cronică în zece minute, și să-i lași pe lași cu gura căscată.

— Ei, nici chiar așa, făcu încurcat Buinosov. Și pentru a nu rămîne mai prejos de amabilul său prieten bău al doilea pahărel.

— Oho-oho ! Ia uită-te la el : modest, modest, dar ne-a luat-o înainte...

— Dar ce ai crezut ! răspunse Buinosov, cu un zîmbet de superioritate. Și-am să v-o iau și de acum înainte. Ei, ce mai beam înainte vreme. Eram dați dracului ! E-e ! Serioja, Serioja ! De ce nu ți-ai dat pe gît pahărelel ?

— Imediat, am răspuns eu încurcat, de parcă m-ar fi prins cu mîna într-un buzunar străin. O felie de șuncă.

— N-o face pe bătăranul, Serioja, îmi atrase atenția sărbătoritul. Trebuie să-mi dai concurs.

Îmi adusesem însă aminte de treburile mele.

— Trebuie să plec. Am niște lucrări... Spre surprinderea mea, Buinosov se arătă profund jignit de intenția pe care o afixasem.

— Ce lucrări, ce treburi !... Prostii... Eu n-am treabă ? Și sărbătoritul are puține pe capul lui ? Dar pînă diseară mai e timp. La dracu' cu toate treburile astea...

Am băut cîte o halbă cu bere și-am început să ne privim unul pe altul cu multă duioșie.

— Serioja, frate, se auzi glasul lui Buinosov. Te iubesc așa de mult, încît o dau dracului de recenzie. Serioja ! Stai ! Vreau să ne tutuim.

— Dar ce, pînă acum nu ne-am tutuit ? — i-am răspuns eu, rizînd în hohote.

— Da, că bine zici ! Atunci să trecem la dumneavoastră.

Propunerea era atît de nostimă, încît am trecut la realizarea ei.

— O jumătate de vodcă ! comandă Buinosov.

— Vodcă ? am făcut eu mirat. După bere ?

— O să ne împropăteze. Ne înviorăm imediat.

— Vodcă înviorază ? m-am mai mirat eu o dată.

Îmi dădeam seama că trebuia să-mi amin treburile. Inima mi se chircise de durere, dar m-am liniștit cînd mi-am adus aminte că și Buinosov își ratase articolul.

— Ajunge ! exclamă deodată sărbătoritul, bătînd din palme. Ce-o să se aleagă din aniversarea mea ?

Buinosov însă observă :

— Ce te grăbești ? Mai avem un car de vreme.

— Am de dat niște dispoziții...

— Dispoziții ! Dă dispoziții să ni se servească cîna cu vin alb.

Cînd am ajuns la cafea și lichior, i-am aruncat o privire piezișă lui Buinosov și i-am spus sărbătoritului :

— Ascultă ! Dă-o încolo de aniversare... Nu face doi bani ! Rămii cu noi. Nevastă-ta o să se descurce și fără tine.

— Ei, nu se poate : o masă fără sărbătorit.

Buinosov începu să se foiască pe scaun, să se agite de parcă pierduse nu știu ce.

— E mai bine așa ! E original !... Viața-i monotonă ! Dar uite că s-a ivit o știință : sărbătorea își urmează cursul ei fără sărbătorit. Unde-i sărbătoritul ? Sărbătoritul a schimbat o societate stupidă pentru doi prieteni care-l iubesc cu adevărat.

— Să ne sărutăm ! strigă, emoționat, sărbătoritul. E adevărat. Să ne înviorăm cu puțină benedictină.

— Asta zic și eu bărbat ! Uite ce înseamnă avînt, declară Buinosov cu patos.

— Nici un cuvînt ! Ajunge ! strigă mîndru sărbătoritul. Trecem la coniac.

— De ce ?

— Înviorează

— Vă rog să ne scuzați, domnilor, dar e ora de închidere, ne anunță chelnerul.

— Fleacuri ! replică fostul sărbătorit.

— Vă rugăm să ne iertați, dar trebuie să sting luminile, imediat.

— Mai întii, dă-ne încă o sticlă de vin.

— Nu pot Vainbușul a plecat.

Buinosov își ridică capul și strigă :

— Ei drăcie ! Aseară trebuia să fiu la o premieră.

— Te duci mîine. Ei, domnilor ! Încotro ! Acum trebuie să ne dregem.

În mîntea mea cețoasă se furisase de mult gîndul că cel mai bun lucru ar fi fost să mă duc acasă și să dorm măcar două-trei ore.

Dar, în strada înecată în zăpadă, am rămas cu toții locului, privindu-ne întrebător unul pe altul.

Eram în starea psihologică care apare totdeauna într-o asemenea situație : cei care au chefuit împreună sînt plictisiți de moartea unul de altul și fiecare e dornic să plece, să fugă de amicii beți, să se ducă acasă, să facă o baie, să se curețe de murdăria restaurantului, de fumul de țigară, să se schimbe și să se culce într-un pat curat, proaspăt, sub o plapumă groasă, plăcută... Dar, la fel de frecvent, prietenii scapă momentul prielnic. Fiecare are im-

presia că plecarea lui i-ar jigni pe ceilalți și de aceea bat cu toții pasul pe loc, stînjiniți, neștiind ce să facă, încotro să se îndrepte, în noaptea întunecată și profundă.

— Veniți la mine, m-am auzit eu rostind, la un moment dat, absolut pe neașteptate chiar pentru cel ce făcuse propunerea. Am acasă vin și lichior. Am să scol servitoarea și o să ne facă cafele

— Să ne dregem ? întrebă sărbătoritul.

„Ba mai bine v-ați duce dracului”, mi-am spus eu în gînd. Voi sînteți de vină, blestemajilor... Dacă nu v-aș fi întîlnit, totul ar fi fost în regulă și acum aș fi dormit de mult somn dulce și fără griji.

Singurele lucruri care mă mai linișteau, însă, erau faptul că Buinosov nu-și scrisese cronică și pierduse premiera, iar sărbătoritul își băuse aniversarea.

— Ei, dacă e să ne dregem, atunci să ne dregem, încuviință sărbătoritul cu un oftat (părea că tare n-ar fi vrut să meargă la mine). Dacă vrei la tine, fie și la tine.

Am făcut, dar, cu toții stînga-mprejur și am luat-o spre casă.

— Ce mai prost, i-am șoptit, pe drum, lui Buinosov. Cum dracu s-o fi sărbătorit acolo aniversarea lui ? !

— Ce mai sărbătore... Ce să-i faci, așa-i cînd îți ia Dumnezeu mințile.

„Iar pe tine o să te zboare miine din redacție, îmi spuneam. Au să-ți arate ei ce înseamnă să nu-ți scrii cronică. O să-ți iasă pe nas că eu n-am putut lucra ieri și că n-am să pot lucra nici în dimineața asta”.

M-am foit multă vreme în hol pînă ce am găsit comutatorul, am aprins lumina și am trezit servitoarea. Buinosov a răsturnat și a spart o vază, iar sărbătoritul i-a spus servitoarei să n-o facă pe nebuna.

Eram plictisit de moarte și mă cuprinsese o toropeală dezgustătoare. Ne-a adus cafeaua, care mirosea a săpun și, în afară de asta, turnînd lichiorul în pahărele, mi-am murdărit mîinile, care au devenit cleioase, dar nu-mi venea să intru în baie să mă spăl.

Sărbătoritul a adormit imediat pe divanul cel nou, cu catifea. Speram că

Buinosov să-i urmeze pilda (asta mi-ar fi dezlegat oarecum mîinile), dar el ședea cu capul pe spate și privea gînditor spre tavan.

— Nu cumva vrei să dormi ? — l-am întrebat.

— Aș vrea, dar mă rețin.

— De ce ?

— Am băut, acum să mă culc. E o figură timpită. Mai bine stau așa.

Și a rămas așa, pe scaun, nemișcat, ca o zeitate hindusă, ca un vas cu o licoare de preț, din care nu trebuia să se piardă nici o picătură.

— Ei, eu mă duc să mă culc, i-am răspuns sec.

★

Ne-am trezit tîrziu.

Și ne-am privit unul pe altul cu dispreț, ură, dezgust.

— Al dracului, am făcut-o lată ieri, observă Buinosov, din care se evaporase toată ambrozia.

— Acum, ar fi bine să ne „dregem”. Am făcut o mină de gazdă primitoare și am trimis după niște gustări și vin. Ne-am așezat la masă, cu fețele bojite...

Am mîncat greu, fără plăcere, oboșiți.

„Cum dracu' de nu pricep că trebuie să se ridice de la masă imediat, să plece și să nu ne mai vedem ! Să nu ne mai întîlnim cel puțin trei zile !”

Citeam pe fețele lor că și ei gîndeau la fel, dar nu puteam face nimic : vinul ne unise pe toți trei, într-o legătură de nedesfăcut, în modul cel mai greșos cu putință...

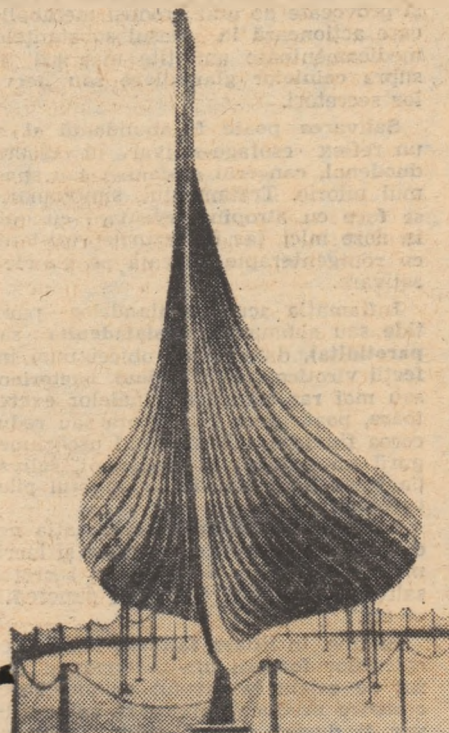
tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tel
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica t
tehnica tehnica tehnica tehnic
tehnica tehnica tehnica te

mitul de zei ai războiului tot istoria ne arată că vikingii nu prea se îndesau să lupte cu trupe regulate, preferind incursiunile rapide în locuri lipsite de apărare dar bogate.

Desigur, succesele vikingilor nu se explică numai prin groaza pe care o răspindeau sau prin lipsa actelor de rezistență din partea unor colectivități neorganizate. Ele se datorau și mijloacelor și instrumentelor folosite, surprizele provocate de raidurile lor, perfectă cunoașterea prealabilă a locurilor ce urmau a fi lovite, cunoaștere realizată prin iscoade. Tactica pe care o urmau

Cu astfel de corăbii brăzdau temușii vikingi mările și oceanele

era, mai cu seamă, legată de corăbiile lungi — de langskipuri (nave de luptă), snekkje (de expediție), knörruri (de comerț) sau karfiuri (de croazieră) — cărora le acordau o asemenea importanță, încât nu se despărteau de ele nici după moarte, cerind să fie îngropați în ele

Darea de seamă a dirigintelui oficiului telegrafic
Descn de G. și V. Karavaev

și acoperiți de tumuli. Despre nava mormint de la Oseberg, regiunea Oslo, s-a stabilit, de pildă, că este lăcașul de veci al reginei Asa, bunica primului rege al Norvegiei unificate, Harald cel cu Păr Frumos...

În comparație cu vechile bărci cu rame, aceste nave au atins prin secolul VIII maximum lor de eficacitate, devenind un instrument de invazie complet nou și revoluționar din multe puncte de vedere: predomina vela, chila era de un tip nou, ca de altfel și cirna și asamblarea corpului. Adăugând la acestea priceperea în navigație a războinicilor vikingi, se poate afirma că oamenii Nordului descoperiseră pentru acea vreme un fel de armă absolută. Succesele repute de vikingi — arată istoricii — s-au mai datorat apoi și severului antrenament militar, pe care-l practicau pe adevărate terenuri circulare de instrucție pe care puteau fi formați simultan 1000 de războinici. Se pare că taberele descoperite până acum, patru la număr, ar fi opera a doi regi cu nume originale: Harald Dinte Albastru și Sven Barbă Înfurcată.

După jafuri, dominația vikingă a cunoscut o a doua fază: cea a tributurilor sau „Danegalds”, care aduceau avantaje superioare. Aceste sume reprezentau, de altfel, pentru nordici fonduri pentru alte expediții care să impună aceleași condiții. Secate cu timpul de resurse regiunile tributare erau ocupate. Cum s-a întâmplat cu Normandia, de pildă. La început jefuitori și distrugători, vikingii au populat-o devenind mai tirziu agricultori. Așa se face că, o dată cu această migrație, în nordul Franței au ajuns arme, unelte, tipuri de fortificații și denumiri nordice.

În concluzie, ce rol au jucat scandinavii în principalele lor „terenuri de vinătoare”? În ce privește Normandia, am văzut. În Rusia, sint de părere specialiștii sovietici, aportul a fost minim. Dar în Anglia se pare că multe orașe își datorează întemeierea și dezvoltarea vikingilor. Este cazul Yorkului și al unei întregi rețele de așezări. Până și Londra, care n-a fost niciodată ocupată de danezi până în secolul XI, le datorează un cartier pe malul drept al Tamisiei. Un martor de preț despre prezența scandinavilor în Anglia îl constituie limba. În nord-estul țării, în deosebi, a fost depistată o întreagă pinză de cuvinte scandinave care, uneori, face să dispară fondurile anterioare.

ASTRONOMIE

Cele trei inele ale lui Saturn sint... patru

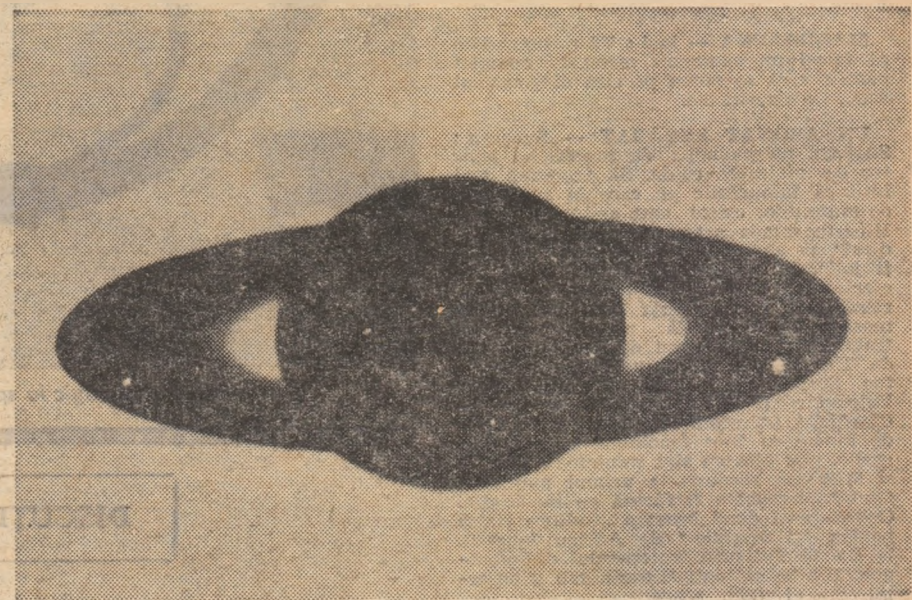
Ca și mușchetarii, cele trei inele ale lui Saturn sint acum... patru. Descoperirea a fost făcută toamna trecută. Dar, mai recent, s-a mai descoperit ceva în legătură cu Saturn: din ce anume sint alcătuite inelele.

În felul acesta au fost rezolvate două din problemele referitoare la această planetă. Dar numai două, căci mai sint și altele. Originea inelelor, însăși existența lor, rămîn unele din „cazurile” cele mai enigmatice din sistemul solar.

Dar să ne întoarcem la al patrulea inel, abia vizibil, care s-a adăugat, cum am văzut, celorlalte trei. Inelul exteri-

or, numit inelul A, se desfășoară între 136 000 și 121 000 de kilometri de centrul planetei, inelul B, median, se întinde între 118.000 și 92.000 kilometri, fiind despărțit de precedentul printr-o diviziune întunecată numită Cassini. Al treilea, însă, inelul C, coboară pînă la 15 000 de kilometri de suprafața planetei. Inelele se deosebesc între ele prin strălucirea lor; cel dintîi are o strălucire inferioară aceleia a lui Saturn, al doilea o strălucire puțin mai mare, al treilea e întunecat. Cel de-al patrulea e și mai întunecat și, se pare, că atinge aproape planeta, dar e despărțit de inelul 3 printr-o diviziune obscură similară cu aceea a lui Cassini.

În mod paradoxal, descoperirea lui n-a simplificat misiunea celor care încearcă să explice existența inelelor și istoria lor. Iar descoperirea unei a doua

Fotografia e recentă, dar procedeul utilizat n-a permis separarea inelelor și a diviziunilor dintre ele

diviziuni între al treilea și al patrulea inel ridică și ea o sumă de probleme. Dar are incontestabil și meritul de a permite comparații, de a stimula testarea explicațiilor propuse pentru existența primei diviziuni. Și — cine știe? — poate va duce spre o nouă pistă.

De care astronomii au într-adevăr nevoie. Ei știu evident și încă de multă vreme —, că inelele nu pot fi corpuri solide. Legile lui Kepler nu lasă nici o șansă de stabilitate unui corp solid de asemenea mărime aflat atît de aproape de suprafața unui astfel de astru. Părțile cele mai apropiate de planetă s-ar învîrți mult mai repede decît cele depărtate, ceea ce ar crea în masă tensiuni care s-ar solda cu rupturi. De unde astronomii au conchis că inelele lui Saturn n-ar fi alcătuite dintr-o singură bucată, ci ar constitui ansambluri formate din particule independente. Această supoziție a fost ulterior confirmată de spectrografie. Încît acum se știe precis că inelul aflat în exterior se învîrtește mai repede decît cel aflat mai în interior, în raport cu el și că, de asemenea, în fiecare inel exteriorul se mișcă mai repede decît interiorul.

În ce privește însă originea inelelor, se crede că un mic satelit de gheață s-ar fi apropiat prea mult de planetă, acum cîteva milioane de ani. Acolo, el s-ar fi dislocat treptat sub efectul torziunii mareelor, dînd naștere particulelor din inele. Ipoteza se lovește, însă, de numeroase dificultăți și e departe de a fi dovedită...

Deci dacă faptul că inelele sint de gheață complică problema originii lor, descoperirea celui de-al patrulea inel complică o altă problemă: anume aceea a originii diviziunii care desparte inelele.

Mult timp s-a încercat a se da o explicație faptului că între primul și al doilea inel există o diviziune de 4.000 de kilometri, aceea a lui Cassini. Una din ipotezele avansate în această ordine de idei a pus în legătură fenomenul cu viteza de rotație din interiorul inelului. Într-adevăr materia nu e total absentă. Fotometria a arătat că există totuși puțină lumină, deci și puțină materie înăuntrul diviziunii Cassini. S-a putut calcula apoi și viteza cu care se învîrtesc particulele din această diviziune. Și s-a aflat că perioada lor de rotație e de numai jumătate din aceea a celui mai apropiat satelit al lui Saturn. Mimas, o treime din aceea a lui Enceladus, un sferț din viteza lui Tethys. În aceste condiții s-a ajuns la încheierea că acțiunea conjugată a acestor trei sateliți (aflați cel mai aproape) făcea aproape imposibilă prezența de particule în diviziunea Cassini.

Această explicație a fost combătută de astronomul suedez Alfven. Reluînd calculele, el a arătat mai întîi că această lege a jumătății, a treimii și a sferțului nu se verifică riguros. Pe de altă parte, el a calculat că sateliții amintiți mai

sus sint, de fapt, prea depărtați spre a putea avea o acțiune gravitațională asupra particulelor din inele.

În consecință, Alfven a propus o nouă explicație invocînd o stare diferită a inelelor în vremuri foarte depărtate; după părerea lui, ele s-ar fi format ceva mai departe de planetă și s-au apropiat de ea treptat. Actualele inele ar fi niște rămășițe fosile ale unui inel primitiv. Diviziunea Cassini ar corespunde cu un anumit moment din acest trecut; ar fi anume „umbra” satelitului Mimas.

Dar raționînd astfel, Alfven a pornit de la ideea că inelele ar avea o vîrstă foarte înaintată, egală cu aceea a planetei. Ceea ce nu este cu puțință. Pe de altă parte, noua diviziune dintre inelele C și D nu este „umbra” nici unui satelit. În sfîrșit, ea este atît de apropiată de Saturn încît descoperitorul celui de-al

patrulea inel socotește că rațiunea existenței sale nu poate fi căutată în acțiunea gravitațională conjugată a lui Mimas, Enceladus și Tethys. Dar descoperirea ei va deschide, poate, o nouă pistă de cercetări. Cu atît mai mult cu cît i se poate calcula viteza de rotație. S-a și constatat, de altfel, că se învîrtește de două ori mai repede decît diviziunea Cassini, iar acest raport de 1/2 indică cu certitudine că amîndouă diviziunile trebuie să aibă aceeași origine. Dar care anume? Este, oare, fenomenul legat de inegalități de masă în globul lui Saturn, atît de puțin cunoscut? Deocamdată nu se poate face încă nici o afirmație preliminară și de aceea și specialiștii sint foarte rezervați, mulțumindu-se cu consemnarea faptelor de care au putut lua cunoștință.

PREVIZIUNI

Supersonice dintr-o bucată

Alexei Tupolev, fiul celebrului constructor de avioane Andrei Tupolev, care a concluzat la crearea și încercarea supersonicului „T-144”, socotește că în anul 2000 volumul transporturilor aeriene — care acum este de circa 500 de milioane de călători pe an — se va multiplica cu 50. După părerea lui, la sfîrșitul secolului vor exista avioane care vor putea zbura cu 10 000 de kilometri pe oră la altitudini de 30 kilometri și luînd 1 000 de pasageri la bord. Pentru o călătorie la antipod vor fi suficiente două ore. Grație unui mare număr de uși practicate în fuselaj, imbarcarea călătorilor nu va trebui să dureze mai mult de 5 minute. Fuselajul unui asemenea gigant al aerului va avea, după opinia lui Alexei Tupolev, o înălțime de 20 de metri.

Realizarea unui astfel de avion va reclama, evident, soluționarea multor probleme inedite de ordin tehnologic. Alexei Tupolev propune, de pildă, sudarea (și nu nituirea) aripilor de fuselaj prin intermediul laserului și al diviziunii (în vid). Mai mult, Alexei Tupolev crede chiar că ar fi preferabil ca supersonicele să fie construite dintr-o singură bucată.

Poșta medicului

Dr. M. V. — Gorj: Sperăm că ați primit răspunsul nostru.

ION ROȘU — București: Vă mulțumim pentru aprecieri și felicitări. 1) Problema căderii părului, așa cum am mai arătat adesea, nu poate fi rezolvată, pentru că etiologia este de cele mai multe ori obscură. Vă recomandăm tratamentul cu Gorovital H₃ tablete și injecții și vit. A soluție uleioasă asociat cu Romavit drajeuri — acestea din urmă pe gură. Poate e bine să faceți o pauză cu loțiunea Gorovital. Folosiți în schimb Pilofort sau infuzia de salcie: se fierb 300 g frunze uscate de salcie într-un litru de apă, se lasă trei zile amestecându-se zilnic, apoi se adaugă 250 ml rom și se fricționează la 2 zile timp de 15 minute. Periați părul în fiecare dimineață, după ce l-ați pudrat cu sare extrafină. 2) Despre „atelierul de cosmetică” amintit, regretăm dar nu știm nimic.

MAGDALENA — Iași: Vă recomandăm să faceți un examen medical complet pentru a vi se putea preciza diagnosticul sau... diagnosticile.

UN ABONAT SUPĂRAT — Suceava: Supărat, nu pe noi... Vă mulțumim pentru cuvintele dv. calde. Să precizăm mai întâi că tulburările pe care le aveți sînt datorate unor cauze care se intersectează. Hipertensiunea arterială, colesterolul „ridicat” și ateroscleroza, de pildă, nu pot fi judecate separat, ele fiind „cauze și efecte”. 1) Tratamentul general al aterosclerozei va influența favorabil și hemoragiile oculare. Vă recomandăm un tratament mai susținut din care, în afară de Tarosin, vit. C, tranchilizante (Napoton, Meproamat) și sedative (Bromoval, Valenal etc.), să nu lipsească Asclerol și Clorfibrat (Atromid) în dozele prescise de medic. 2) Sînt fenomene fără urmări grave, mai ales că sînt minime. 3) Da. 4) și 5) V-am răspuns la primul punct. 6) Gimnastica poate fi făcută cu moderatie. Orientați-vă după broșura „Cultura fizică pentru cei virșnici” de Adrian Ionescu. 7) Da. 8) Tot prin tratamentul antiaterogen. E bine să luați Hipazin sau Hiposerpil cite 1 tabl. seara.

S. ACHE — București: 1) Nămolul terapeutic natural de turbă se găsește în farmacia. E indicat în boli reumatice cronice, lombosciatică discală etc. Se aplică sub formă de comprese sau băi calde. E contraindicat în hipertensiunea arterială și ateroscleroza cerebrală, ca să ne referim numai la afecțiunile care vă interesează pe dv. 2) În tratamentul constipației cronice un ajutor prețios al regimului dietetic, al gimnasticii abdominale și al masajului abdominal îl constituie băile reci „de șezut” la temperatura de 12—20°, dar cu o durată de cel mult 2—3 minute. 3) Aveți dreptate, dar cum spunea marile biolog Jean Rostand: „A îmbătrîni a rămas deocamdată singurul mijloc descoperit pentru a trăi mai mult”.

G. G. — Argeș: 1) Nepoțica dv. trebuie să fie văzută de logopedul policlinicii infantile. 2) Pentru dv. singura soluție este într-adevăr operația. Si citi mai urgent. Medicul chirurg endocrinolog va aviza asupra hipertensiunii.

PROF. DUMITREANU ION — Riu de Mori (Hunedoara): Scrisoarea dv. este foarte documentată și ne-a interesat ca medici. Ne îndoiim că publicînd-o ar interesa și pe pacienți. Am reținut imaginea dv. plastică: „Conf. dr. Caloghera Constantin, cu bisturiul său iscusit, mi-a lungit firul vieții”. Am dat astfel glas, la rugămintea dv., recunoștinței față de binefăcătorul dv.

L. F. — Iași: Ați suferit vreodată de rinichi? Repetați, în orice caz examenul urcii în sine. Pînă atunci evitați carnea, ouăle, brînză. Consumați multe legume, fructe, dulciuri, făinoase.

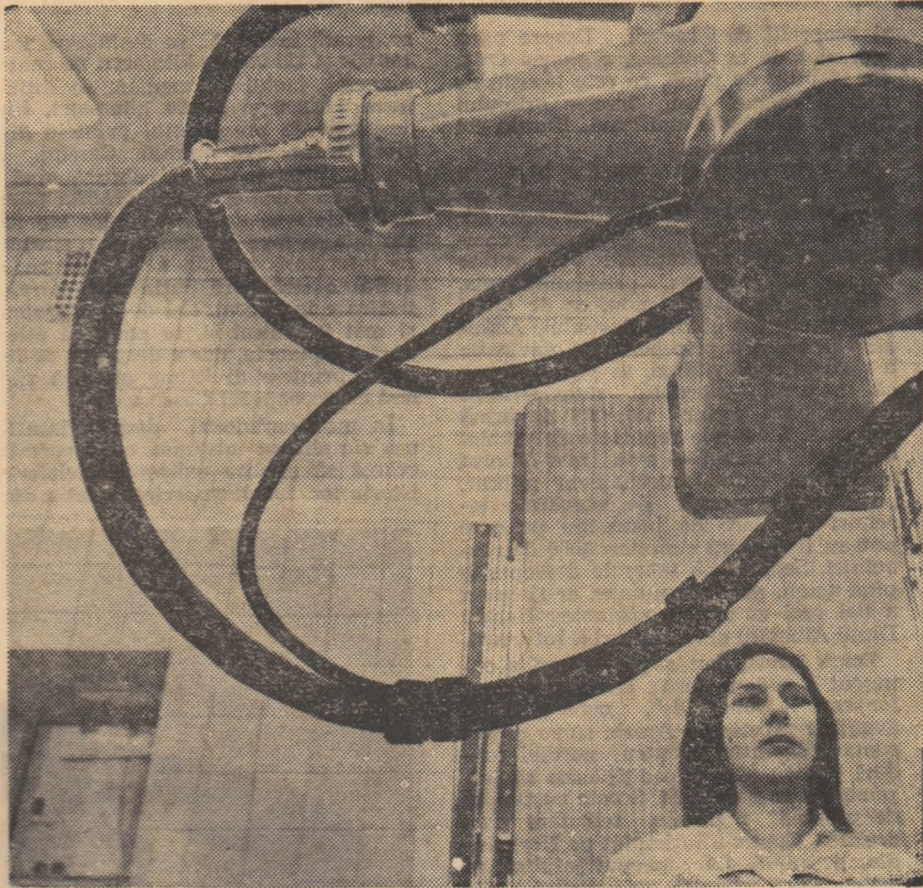
F. I. — Sibiu: 1) A doua metodă e total contraindicată. 2) În locul ei, recomandăm obținerea rezultatelor 100 la sută prin prima.

SEP — București: Adresați-vă cu încredere clinicii oftalmologice a Spitalului Colțea.

(Continuare în pag. 11-a)

— Nu te speria, dragă! E un pistol cu apă, numai așa își spală urechile!

Examen radiologic la spitalul „S. P. Botkin” din Moscova

DISCUȚII MEDICALE

Cancerul va fi învins!

Sîntem cu toții martori la mari descoperiri în domeniul scotite multă vreme secrete de nepătruns ale naturii. Mai mult, progresele realizate în ultimii zece ani sînt apte să producă o adevărată revoluție în însăși structura vieții omenestii. Această idee a fost recent exemplificată, într-un studiu extrem de interesant, de către academicianul Vladimir Engelhard, eminentul cercetător în biologia moleculară. După părerea savantului sovietic, trei sînt problemele de bază care deschid perspective nebănuite în domeniul cunoașterii lumii. Acestea sînt: descoperirile în legătură cu microcosmosul — adică atomul și nucleul său —, descoperirile făcute în legătură cu cucerirea spațiului cosmic și, în fine, marile descoperiri legate de originea chimică a vieții.

Engelhard amintește succesele chimistilor care au obținut, de pildă, sintetizarea insulinei, un hormon regulator al procesului de transformare a zahărului din organismul omului, succes care a permis sinteza moleculei proteice considerată pînă acum ca imposibilă pe cale chimică.

Alte cuceriri științifice au permis găsirea de noi căi care duc spre rezolvarea științifică a problemei eredității. Grație unor cercetători americani s-a putut stabili un așa-zis cod al legilor care leagă structura moleculară a acidului nucleic de procesele creării diferitelor proteine. În același timp, în laboratoarele de genetică din U.R.S.S., un grup de oameni de știință în frunte cu academicianul Engelhard au descoperit în celule structurii noi, necunoscute pînă acum. Ele sînt foarte fine și poartă numele de **informozoni**, participînd direct la elaborarea de către celulă a proteinelor specifice organismului respectiv — cu alte cuvinte determină caracterul speței în continuare sau, cu alte cuvinte, stabilesc mecanismul transmiterii eredității.

În momentul de față, sinteza chimică a moleculei este o problemă rezolvată pentru specialiștii din acest domeniu de cercetare. Urmează să se găsească modalitatea de a se sintetiza pe cale chimică primul ferment. Se știe că toți fermenții sînt proteine. Dat fiind că fermenții sînt catalizatori biologici care dirijează evoluția tuturor reacțiilor chimice de metabolism din organisme, sinteza fermenților ar însemna ultimul pas spre cunoașterea tainelor care stau la baza vieții umane.

În legătură cu perspectivele pe care le deschid noile cuceriri în acest domeniu, Engelhard consideră că posibilitatea de a provoca în organism mutații dirijate după voință, adică posibilitatea de a modifica însușirile ereditare, deschide noi căi de cercetare științei contemporane.

Afirmînd aceasta savantul sovietic nu se gîndește la aplicații imediate asupra structurii ființei umane. El apre-

ciază deocamdată doar perspectivele dirijării unor schimbări la plante, microbii, virusuri, unde rezultatele pot influența fără îndoială și viața omului într-un sens favorabil. În felul acesta se vor crea noi surse de hrană și se va putea lupta cu o mai mare eficacitate împotriva bolilor pe care le provoacă microbii și virusurile.

După cum afirmă academicianul Engelhard, succesele viitoare ale geneticii vor izbăvi omenirea de multe maladii ereditare care astăzi nu pot fi încă vindecate. Aceasta te face să te gîndești la ațiția copii care se nasc moștenind boli ale părinților cum sînt sifilisul, tuberculoza, epilepsia sau unele malformațiuni fizice. Aceste boli vor putea fi nu vindecate propriu-zis, ci prevenite de la început printr-o eficiență profilaxie genetică.

În fine, după părerea savantului sovietic, atunci cînd vor fi descoperite și principiile moleculare ale fenomenelor care provoacă tumorile maligne, cancerul va fi un flagel definitiv învins.

Dr. Z. A. Barski

TERAPEUTICĂ

Glandele salivare și bolile lor

Ne este foame și în același timp ni se prezintă niște bucate apetisante. Aproape instantaneu „ne lasă gura apă”; în realitate însă ea se umple cu salivă. Este urmarea unui reflex condiționat al cărui stimul pornește de la un organ de simț, de obicei de la cel al vederii sau al mirosului. De unde provine însă saliva, acest lichid atât de necesar vieții omului?

Trei perechi de glande aflate în gură secretă salivă. **Glandele parotide**, situate în apropierea conductului auditiv extern (de unde și numele **parotis**), excretă prin canalul lui Stenon, care se deschide în cavitatea bucală, o salivă subțire, apoasă, conținînd mici cantități de substanțe organice. **Glandele submaxilare**, situate dedesubtul parotidelor, excretă și ele prin canalele lui Wharton, aflate de o parte și de alta a friului limbii, un lichid și apos și viscos (mucus), caracterul salivei depinzînd de natura stimulului secretor. În fine, **glandele sublinguale**, așezate — după cum le arată și numele — dedesubtul limbii, excretă prin canalele lui Rivinus, situate tot în preajma friului lingual, o salivă bogată în mucus. La

om, cantitatea de salivă secretată în 24 de ore variază între 1000—1500 ml, destul de puțin în comparație cu calul sau vaca, de pildă, care secretă cam 60 litri zilnic.

Aproximativ 1 la sută din constituenții chimici ai salivei sînt săruri și substanțe organice ca: clorură de sodiu și de potasiu, bicarbonat de sodiu, carbonați și fosfați de calciu. Ptilina, amilaza și maltaza, trei enzime sau diastaze aflate în salivă, încep încă din gură procesul de digestie a alimentelor. Insalivarea alimentelor constituie astfel primul stadiu al digestiei.

Dacă prezența sărurilor alcaline nu este de ajuns de abundentă, atunci sărurile se depun pe dinți, constituind bine cunoscutele depuneri de tartru (piatră) ce se formează în partea inferioară a dinților și care cu timpul duc la îndepărtarea gingiilor, retragerea și singurarea lor, pînă la gingivite și stomatite.

Saliva conține de asemenea și o enzimă bactericidă — lizozimul — prezentă și în secreția lacrimală, cu o acțiune distructivă asupra stafilococilor, streptococilor, meningococilor și altor microbi. Animalele ce-și ling rănile ca să le vindece nu fac altceva decît să împiedice contaminarea microbiană prin acțiunea lizozimului bactericid.

Secreția salivară apoasă poate fi stimulată prin acțiunea unor medicamente ca adrenalina și efedrina; secreția mucusului este provocată de acetilcolină, muscarină, pilocarpină, zerină și histamină. Diverse afecțiuni pot influența și ele activitatea acestor secreții, ca de pildă boala neuropsihice. Astfel, secreția salivară este foarte mărită la schizofrenici și foarte micșorată în nevrozile depresive. Oprirea totală a secreției salivare — **xerostomie sau aptialism** — posibilă în stări emoționale, boli febrile sau în stări de deshidratare a țesuturilor, la fel ca și salivarea excesivă — **sialoree sau ptialism** — care se întîmplă în primele luni de sarcină sînt ambele de origine reflexă și provocate de unii produși metabolici care acționează în sensul substanțelor medicamentoase amintite mai sus asupra celulelor glandulare sau nervilor secretorii.

Salivarea poate fi abundentă și ca un reflex esofago-salivar în ulcerul duodenal, cancerul esofagian sau spasmul piloric. Tratamentul, simptomatic, se face cu atropină, eventual cu opiu în doze mici, iar în cazurile rezistente cu röntgenterapie aplicată pe glandele salivare.

Inflamația acută a glandelor parotide sau submaxilare (**sialadenita sau parotidita**), datorită de obicei unei infecții virotice (ca în **oreion**), bacteriene sau mai rar asupraii canalelor excretorie, poate duce la absența sau reducerea fluxului salivar. Cînd uscăciunea gurii nu cedează la tratament, salivarea poate fi stimulată cu ajutorul pilocarpinei.

În boala lui Mikulicz, inflamația nedureroasă a glandelor salivare și lacrimale se însoțește de scăderea secreției salivare, leucemie, tulburări pancreatice etc.

În fine, în **litiaza salivară** localizarea calculilor formați din carbonat și fosfat de calciu la nivelul glandelor secretorie produce oprirea fluxului salivar și dureri intense (colici salivare). Tratamentul afecțiunii este chirurgical.

Varietatea bolilor care pot sta la originea tulburărilor de salivare demostrează deci că utilizarea unor substanțe medicamentoase cu acțiune directă asupra glandelor salivare este doar o cale ceva mai lesnicioasă pentru acțiunea vremelnic asupra unui simptom ce nu poate fi vindecat radical decît prin tratarea cauzei principale.

Dr. Anton Merkuov

esculap
esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap

globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

INDIA

OCEANUL ATLANTIC

Prima cursă pe mare

Intonat în salonul vasului, cîntecul „Pe cer strălucește, strălucește steaua pescarului” răzbătea pînă pe contracoverță.

Echipajul cînta plin de voie bună, acompaniat la acordeon de timonier. Sărbătoream ziua de naștere a maistrului de pescuit Ivan Pavlovič Markov. Dar eu nu luam parte la entuziastul cor. N-aveam ce căuta acolo; din clasa a doua elementară am fost scutit definitiv de orele de muzică. Încît am șters-o pe nesimțite din salon — tocmai cînd căpitanul vasului hotărîse, în mod cu totul și cu totul excepțional, ca masa sărbătorească să fie împodobită cu cîteva sticle de vin. În mod normal, s-ar fi dat echipajului vin numai cînd nava ar fi ajuns la tropice.

Lingă noi se legăna, pe valurile verzi ale Pas de Calais-ului, un mic vas de culoare roșie. La drept vorbind, nici nu era vas ci farul plutitor „South Goodwin”. Urma apoi țărmlul: povirnișuri nisipoase, case inveselite de primele lumini ale serii, tufișuri de liliac. Ofițerul cu navigația, Alghis Paulaus-

Gibraltar, la intrarea în port. Am tocmit pe loc o trăsură care m-a plimbat, pentru cițiva șilingi, pe Main-Street și prin alte cîteva străduțe...

Iată de ce de la bun început viața de pe vas mi s-a părut ciudată, neobișnuită, umplîndu-mă de uimire la fiecare pas. Dar cel mai mult mă uimea furtuna. Furtunile se deosebesc de la o mare la alta. Forma valurilor, culoarea apei și mișmele aduse de vînt nu seamănă între ele. În Baltica, care nu-i prea adîncă, valurile sînt dese și scurte, ca un fior, ca un tremur. Și vasul mai mult te scutură decît te leagăna. În Marea Nordului, însă, valurile sînt mari și abrupte. Și totuși, nici nu se compară cu ce am văzut în Golful Biscaya. Acolo valuri, nu glumă!

În Golful Guineei, zona de pescuit, am ajuns tîrziu seara. Ardeam de nerăbdare să vedem ce avea să ne aducă primul năvod, să privim, împrăștiți pe punte, pești, crabii, holoturii, crevete, caracatițe, calcani etc., etc. Ce mult se deosebesc unele de altele aceste viețuitoare! Parcă ar trăi pe alte planete.

Cu taxiul prin Madras

Era o arșiță insuportabilă. Aerul incins pătrundea prin geamurile mașinii și ardea ca într-un cuptor. Privindu-ne cămășile leoarcă de transpirație, șoferul, un om oacheș, observă rîzînd:

— Da' ce, asta-i căldură? Vara să vedeți. Acum e chiar plăcut.

Mașina ne purta pe sub o boltă de frunze de palmieri. Undeva, în virful ei, se zăreau nucii de cocos încă verzui, delicioase fructe parfumate cu suc răcoritor. Dar binecuvîntata boltă care ne ferea de soare acoperea numai șoseaua, în rest pămîntul era pirjolit de razele necruțătoare. În văzduh se roteau ereți mari, iar în copaci se certau papagai gălăgioși.

Madrasul se trezește foarte devreme și curînd pe străzi încep să mișune biciclaști. Te uiți uimit cum, în ciuda veșmintelor lor lungi pînă aproape de călcîie, învîrtesc totuși ușor pedalele, discutînd tot timpul între ei. Dar iată și un băiat care citește în timp ce gonește cu bicicleta. Prăvăliile și cafenelele s-au deschis. Direct pe trotuar șed grupuri mici de bărbați cu ziare în mînă; citesc și discută cu însuflețire în limba tamil. Apoi, li se aduce ceaiul, un amestec concentrat de ceai și lapte. Locuitorii Madrasului beau reconfortanta licoare după obiceiul vechi, cu capul mult dat pe spate și fără să atingă cu buzele marginile ceștii. Femei înalte și zvelte poartă pe coșuri cu porocale, banane, ananas și diverse alte fructe pe care pămîntul și soarele le dăruiesc cu generozitate Indiei.

Centru administrativ al statului omonim, Madrasul are circa două milioane de locuitori (din cele 33 686 953 de locuitori cît are statul din care face parte), situîndu-se din acest punct de vedere pe locul patru în țară. Așezat pe coasta Coromandel, Madrasul e mare port la Oceanul Indian, important nod feroviar și rutier, precum și cel mai însemnat centru cultural din sudul Indiei. Universitatea, înființată în 1857, și muzeele din oraș sînt celebre. Madrasul e de altfel foarte bogat și în monumente istorice, dintre care unele au fost înălțate în cinstea unor oameni politici aflați în viață.

Orașul e celebru în toată țara datorită automobilelor sale mici și rapide pe care le produce, prin mătăsuri și alte țesături, precum și datorită industriei sale constructoare de mașini.

Data întemeierii orașului este socotit anul 1639, cînd compania Indiile de Est a început să construiască, în preajma satului Madras, fortul Saint-Georges, primul punct fortificat englez de pe teritoriul Indiei. Înaltele ziduri acoperite cu mușchi ale fortului, îndărătul cărora se ascundeau odinioară colonialiștii englezi de minia îndreptățită a poporului indian, sînt o mărturie mută a sumbrei perioade de dominație colonială. Iar tunurile de aramă păstrate din acele vremi amintesc de singeroasele represalii organizate de opresori. În momentul de față, însă, deasupra fortului flutură drapelul în trei culori al Indiei independente, iar clădirea a devenit sediul Adunării legislative și al guvernului statului Madras.

A. Garin

La un moment dat, în zare un balet acvatic...

kas se îndrepta grăbit spre pupa. Peste cîteva momente trebuia să măsoare cu loahul distanța străbătută în timpul carului său.

— Ce-i acolo în travers? l-am întrebât voit nepăsător, de parcă m-aș fi născut cu acest cuvînt pe buze.

— Dover, mi-a strigat el, Anglia. Cel mai îngust loc din strîmtoare. Se spune că pe aici a traversat Byron Pas de Calais (acum cea mai animată răs-pîntie maritimă din lume). Undeva, dedesubt, se construiește un tunel, care o să lege Anglia cu Franța; au să treacă trenuri prin el. Dar tu de ce nu cinți?

— Ba cînt, i-am răspuns și am început să mormăi:

„Am cercetat fundul mării, E pustiu și întunecat.”

Dar de abia de acolo înainte urma să cunoaștem mai bine marea și stelele, despre care vorbește cîntecul. Căci înaintea noastră se aflau Marea Minecii, Golful Biscaya, Oceanul Atlantic. Ne așteptau întîlniri cu delfini și rechini, cu Africa Ecuatorială spre care ne îndreptam ca să pescuim misterioase crevete.

Și într-adevăr, a doua zi am ajuns în Golful Biscaya, un loc foarte primejdios pentru marinari. Adevărat cimitir de vapoare. Nu știu ce au notat în jurnalul lor ofițerii cu navigația despre cele trei zile și trei nopți petrecute în neliniștitul golf. Știu însă ce am însemnat eu: „Sub chilă — cinci kilometri (pînă la fund!). Apa e neagră. La un moment dat, deasupra golfului au apărut trei curcubeie. Nori, soare, stropi de apă, vacarm.”

Dar m-am luat cu vorba și am uitat să spun că pînă atunci nu mai fusesem pe mare. Și iată de ce. Chiar la vîrsta cînd, roși de curiozitate, unchii și mătușile mă plictiseau cu binecunoscuta întrebare: „Ce vrei să te faci cînd ai să fi mare?”, nici chiar atunci, repet, nu visam aventuri pe apă. În mare secret împărtășisem bunicii hotărîrea de a deveni vizitii. Dar, cînd am ajuns la vîrsta cînd trebuia cu adevărat să-mi aleg o meserie, transportul hipomobil dispăruse de pe străzi. Încît birje de piață am văzut pentru prima oară în

Langusta verde a fost foarte minuțios concepută. E imposibil să-i descrii sumedenia de protuberanțe de pe carapace, petele multicolore, coarnele, labele, antenele-mustăți etc. Peștele-fluture e strident colorat și turtit. După ce iese din năvod, se aruncă pe punte, se zbate. Fără să știu că așa i se spune, i-am dat și eu același nume. Dar a fost botezat peștele-fluture cu mult înaintea mea. Are numai două dimensiuni: lungime și lățime. E ca o filă de hirtie.

Pictorii folosesc mult sepia. Sînt aprovizionați cu lichid pentru cerneală sau cu sepia, cum i se mai spune, de către caracatiță, animal cu ochi inteligenți, expresivi. Brațele caracatiței pornesc din cap, iar capul ei seamănă cu cel al... elefantului. Cele trei perechi de brațe superioare alcătuiesc trompa, iar cele inferioare maxilarul.

Echipajul avea o atitudine foarte ciudată față de broaștele țestoase. Nu puteam înțelege de ce le îndrăgea atît de mult. Poate pentru că sînt atît de puternice? Căci o broască țestoasă a plimbat

pe punte trei marinari decodată. Ori pentru că ele trăiesc sute de ani și ar mai fi trăit destul dacă bucătarii n-ar fi făcut supă din ele?

Murena, șarpele galben, e puțin mai gros decît o mină de atlet. Dar nu există pește mai gustos. În vechea Romă, bogătașii îl creșteau în acvarii și, ca să fie și mai gustos, îl hrăneau cu carne de om.

Ceva mai mult aș vrea să vorbesc despre rechini, cu referiri la autorități în materie, cu citate din cărți uitate, căci cred că despre nici un alt pește nu există păreri mai greșite.

Marinarii îi urăsc de moarte, după tradiție și din instinct. Cum vîd un rechin prins, încep să turbeze de furie: „...monstrul prins a fost împinat și complet asurzit cu o ploaie de lovituri de cângi, topoare și bite”, „...în timp ce era suspendat între cer și mare, i-am trimis două gloanțe în cap, i-am înfipt o cange într-o rană...”

Așa povesteau marinarii din secolele trecute și asemenea scene am văzut și pe vasul nostru. Dar de ce stîrnesc rechini atîta ură? Brehm e de părere că rechini sînt chinuți tot timpul de o foame nepotolită. Dar a văzut oare cîteva un rechin atacînd un om? Căpitanul Kluge mărturisește că în zece ani de navigație în mările sudului nu numai că n-a văzut nici un asemenea caz, dar nici n-a întîlnit martorii oculari. Un alt lup de mare, P. Lachet, arată că în zona ecuatorială a Atlanticului barca în care se afla a fost răsturnată de un cașalot, încît el și ceilalți marinari au căzut în apă printre rechini.

„Dar cu toate că printre noi se aflau și negri, despre care se spune că ar fi o delicatasă pentru rechini, nimeni n-a fost atacat de monștri...”

Există 170 de specii de rechini. Există rechini foarte ciudați și feroși: peștele-fierăstrău, peștele-ciocan. Referindu-se la acesta din urmă, Günther a scris: „Aceste animale uriașe, înfricoșătoare și crude... devorează orice fel de pește și sîfșie și oameni”. E însă puțin probabil că lucrurile stau chiar așa. Peștele-fierăstrău are o înfățișare și mai cumplită și o lungime de cinci metri. Dar e o vietate inofensivă. Cu fierăstrăul lui de un metru și jumătate scormonește, ca rața, în ml și caută moluște. Se spune că cele mai multe crime atribuite rechinelor sînt în realitate opera barracudei — știucă de mare uriașă.

Cînd m-am întors acasă din călătorie, un prieten m-a întrebac cum a fost pe mare. Trebuie să adaug că prietenul meu face parte dintr-o specie de oameni rar întîlnită astăzi și anume e un mare gurmand, încît cel mai mult l-a impresionat meniul nostru: ficat de merou (ah, trepang crud și puțin înghețat („aș da jumătate din viața pentru o porție!”), scrumbie friptă, pește zburător fierț (doamne, dar ce gust are?), crabii și crevete proaspete, supă de langustă, cotlete de calmarii udate, la tropice, cu 200 gr de vin roșu. Ah, dar era să uit desertul, am continuat să-mi perpelesc pe jar amicul. (Dar ce, mai aveai și desert?! Evident! Ananas foarte zemos și două-trei banane. Se putea altfel?)

Mai mult totuși decît mîncarea, prietenul meu adoră somnul.

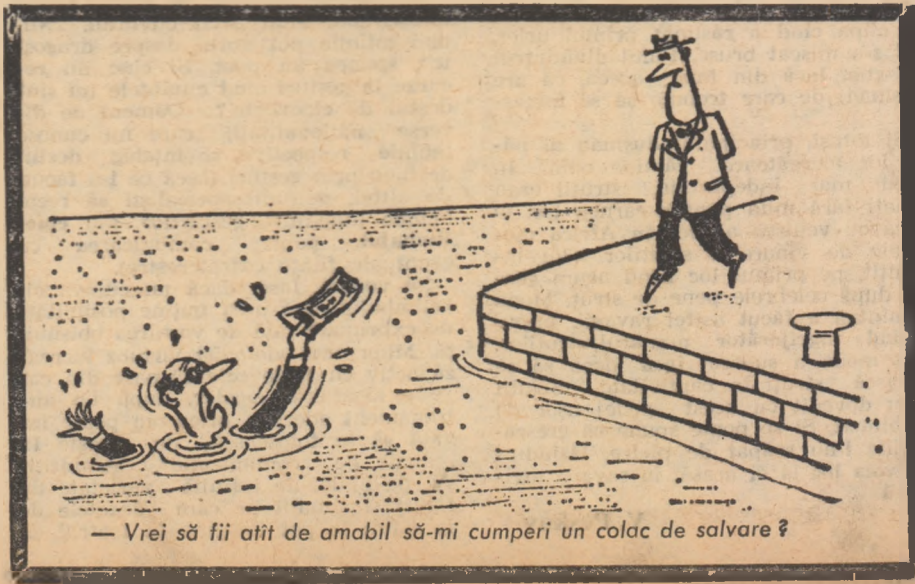
— Și la ce oră vă sculați? m-a întrebac.

— De obicei la 5.
— Dimineața? a întrebac îngrozit interlocutorul meu.

— Ași, seara. Pentru că crevetele se pescuiesc numai noaptea. Deci lucrăm noaptea. Dar nici ziua nu ședeam cu brațele încruciate. Încît dormeam pe apucate. Pe mare nu există duminici și sărbători. Pentru ele primesti zile libere pe țărml.

Auzînd asta, cred că prietenului meu i-a pierit cheful de călătorii pe mare...

B. Rucikan

Berlin, 1 și 2 mai 1945

(Urmare din pag. 3-a)

diat traduse de cei doi interpreți, după care Ciukov îl informează pe Jukov prin telefon. Acesta din urmă, la rândul lui, informează probabil „forurile superioare”, adică pe Stalin.

Din această pricină rezultă pauze, în cursul cărora tensiunea scade, în timp ce comandantul de armată schimbă cu șeful de stat major al Wehrmachtului unele replici care sînt în afara obiectului negocierilor.

De pildă, Krebs scrie pe o bucată de hîrtie „Šukoff și Šukoff” și întreabă: „Jukov și Ciukov sînt același lucru?” I se explică, lucru pe care de altfel îl știe foarte bine, că Jukov comandă Frontul I bielorus, în timp ce Ciukov se află în fruntea armatei a 8-a de Gardă, aceea care a fost la Stalingrad.

Încep să-mi dau seama că Krebs întîrzie în mod deliberat negocierile și că a venit nu pentru capitulare, ci pentru un joc foarte viclean.

Sînt, de altminteri, convins că atît Ciukov cît și Jukov, care intervine mereu prin telefon, au ghicit de mult subterfugiul germanilor: Himmeler a fugit din Berlin și a intrat în legătură cu Aliații, în timp ce Krebs se adrează comandamentului sovietic din partea lui Goebbels, noul cancelar al Reich-ului. Amîncîoi speră probabil să ne facă să ne certăm, să ne opună Aliaților, ceea ce ar permite guvernului hitlerist aflat cu un picior în groapă să mai cîștige timp spre a mai rezista puțin sau, în cel mai rău caz, să

poată fugi. Pe scurt, manevra le-ar permite să găsească o ieșire pentru propria lor scăpare. Dar iată continuarea notelor mele:

Ciukov: E vorba de Berlin sau de toată Germania?

Krebs: Am misiunea să negociez atît în numele întregii armate germane cît și al trupelor care se află la Berlin. Doctorul Goebbels e și el la Berlin.

Ciukov: Tratatative de pace au loc atunci cînd tunurile tac. Or, dumneavoastră auziți canonada trupelor germane.

Krebs: Am fost imputernicit ca în cazul cînd negocierile s-ar prelungi să ordon încetarea focului la Berlin. Germanii nu sînt încă la curent cu moartea Führerului.

(Se aude sunind telefonul. Ciukov vorbește cu mareașalul Jukov).

Ciukov (ținînd mereu receptorul la ureche, repetă întrebarea pusă de Jukov): Ne faceți o propunere bazată pe o capitulare totală sau nu?

Krebs: Sînt însărcinat să elucidez dacă e posibil să se ajungă la o pace fără o capitulare totală.

Ciukov: Puneți aceeași întrebare și aliaților?

Krebs: Nu am mijloace să iau legătura cu aliații, dar cred că celălalt guvern german trebuie să fi intrat deja în legătură cu ei undeva.

Ciukov: Delegația voastră va negocia numai cu guvernul sovietic sau și cu aliații?

Krebs: Mandatul meu poate fi lărgit, dar sîntem închiși în Berlin și nu putem contacta alte autorități.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

IONICA VIDICAN — Oradea: Sînt fenomene fără substrat patologic. Nu dispare, desigur, „de la sine”.

C. Z. Z. C. — Dumbrăveni: Vă recomandăm cîteva cure de Folcisteină U conform indicațiilor din prospect și Testolent 1 fiolă la 25 de zile (intramuscular).

R. P. — Timișoara: Mai mult ca sigur că dv. sînteți „vinovatul”. Din punct de vedere biologic lucrul e foarte posibil, dar lipsa de spațiu nu ne permite să intrăm în amănunte.

SOMEȘAN PETRE — București: Am citit cu atenție scrisoarea dv. Biletul de ieșire din spital precum și cel de internare menționează etilismul. Care este realitatea? Trebuie să excludeți complet toxicele (alcool, cafea, tutun), să folosiți toate resursele psihice de care dispuneți și sîntem siguri că veți depăși acest im-

pas. Un tratament susținut cu Haloperidol și mai ales psihoterapia de la medic la pacient v-ar fi deosebit de utile. Prin corespondență nu vă putem ajuta mai mult. Nu considerăm că o reinternare în spital ar fi oportună.

DELIA — Sibia: Sigur că nu e igienică, dar nu e prima oară cînd moda e mai puternică decît igiena.

H. B. E.-31 — Oradea: 1) Epididimita cronică, în care după dispariția inflamației rămîne un nodul scleros însoțit de o stare dureroasă aproape permanentă necesită un tratament chirurgical — epididimectomia. 2) În stadiul actual, suspensorul, repausul la pat și puna cu gheață aplicată local, eventual infiltrațiile cu novocaină 1 la sută în cordonul spermatic, pot fi singurele mijloace de calmare a durerii. 3) În unele cazuri epididimita poate fi urmată de sterilitate.

UNIGAR — București: 1) „Fenomenele” relatate cu adevărat lux de amănunte sînt fiziologice și nu justifică alarma dv. 2) Cum la această vîrstă o intervenție chirurgicală nu se pare inutilă — organul fiind probabil involuat — confirmăm asigurarea pe care v-a dat-o medicul dv. că anomalia nu periclităză potența, deoarece testiculul normal poate compensa perfect funcțiunile celui ectopic. 2) Căsătorindu-vă, toate tulburările vor dispărea.

Primul document al Victoriei

(Urmare din pag. 2-a)

ful central, trimițîndu-i la Narofominsk și amenințîndu-i cu deschiderea focului. Pînă la urmă, la 2 și 38 de minute ora Moscovei, au aterizat totuși aeroportul situat pe șoseaua Lenin-gradului aproape de redacția „Pravdei”. Lîngă pistă aștepta mașina redacției.

La 3 și 10, cu 50 de minute înainte de închiderea ediției din 3 mai 1945 Viktor Temin intră în biroul lui Pospelov. La ora 7 încărcă cîteva mii de exemplare din „Pravda” în avion și luă drumul înapoi spre Berlin. Acum nu însă chiar atît de triumfător. Actul lui de bravură nu putea rămîne fără urmări. Pospelov îi murmurase la plecarea: „Se pare că Jukov ar fi ordonat să fii împușcat...” Rareori nesocotise un subaltern ordinul unui mareașal în mod atît de flagrant. „Am început să mă tem. Și totuși, puteam să fi acționat altfel?... Fotografia cu steagul victoriei filțiind deasupra Reichstag-ului trebuia publicată în ziua cînd apărea comunicatul despre cucerirea Berlinului. Era cea mai importantă misiune a mea, datorită mea de ziarist!”

De la aeroportul Tempelhof plecă cu ziazele într-un camion. Pe unde trecea împărțea soldaților „Pravda” din ziua aceea. Făcu la fel și la comandamentul frontului. Intrînd în cabinetul mareașalului Jukov îi puse pe masă un exemplar din „Pravda”. „Pentru ca fotografiile să ajungă în timp util la redacție, am fost nevoit să nu respect ordinul dumneavoastră, tovarășe mareașal!” Jukov luă ziarul în mînă și-și aruncă ochii asupra lui. Fața îi era severă... Apoi își lumină... „Pentru munca ta meriți titlul de erou, începu el, dar pentru încălcarea disciplinei, pentru că ai furat avionul comandantului suprem al frontului...” Jukov îl privi pe Temin și încheie resemnat: „Veți primi Steaua Roșie”.

CADOURI

PLĂCUTE
UTILE
IEFTINE

Servicii de masă,
lichior, cafea etc.
Vase de flori
și bibelouri
produse de
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE

STICLAȘI PĂRÎNȚĂ

SIGHIȘOARA

I.I.S. „11 IUNIE”

GALAȚI

Str. M. W. gă. niceanu nr. 16

Produce și livrează fără repartitie următoarele produse: gă. ț. zincate, pa-turi pentru copii, paturi tip spital, internat etc., timplărie metalică (uși, ferestre), casmale, lopeți, greble.

UN POPAS PLĂCUT VĂ OFERĂ:

UNITĂȚILE COOPERĂȚIEI DE CONSUM

LEGENDA:

- ☞ HAN TURISTIC HOTEL CABANA
- ▲ CAMPING
- ✕ RESTAURANT
- ☒ BRASERIE BUFET

În campionatul de fotbal al U.R.S.S., care a început o dată cu primăvara, se înfruntă două dintre aspirantele la titlul suprem: echipele „Dinamo” Tbilisi (gazda meciului) și „Dinamo” Kiev. Foto reporterul a surprins o fază periculoasă creată de gruzinii bruneți la poarta blonzilor kievleni.

O POVESTE ADEVĂRATĂ

El și ea

Soțul a părăsit-o pe Nadia când era grav bolnavă și medicii nu mai sperau să o salveze. Dar ea s-a însănătoșit și, luându-și fetița, a plecat din Siberia și s-a stabilit în orașul ucrainean Rovno. Într-o bună zi a simțit nevoia să scrie despre oamenii care au ajutat-o în nenorocirile ei. Scrisoarea a fost publicată în ziarul „Izvestia”.

Exemplarul respectiv a ajuns la Kronstadt, în mâinile lui Stanislav, care în aceeași zi i-a scris Nadiei sfătuindu-o să fie mai realistă și să nu se încreadă prea mult în oameni. Așa a început o corespondență care a durat până în ziua când Nadia a hotărât pe nepută masă să-l cunoască personal pe bărbatul de la care primea aproape zilnic scrisori ironice, pline de înțepături, dar întotdeauna interesante.

Când a intrat în cameră, el a cuprins-o dintr-o privire întrebătoare: „Ce-i, frumusețo, ai venit să mă compătimești la domiciliu? Acum te-ai lămurit?”

Nadia se lămurise mai mult decât ar fi vrut. A stat la Kronstadt trei zile, iar la plecare i-a spus: „În august, la noi la Rovno e foarte bine — cald, fructe”. I-a spus, deși îi era clar că el nu se va mișca de acasă, deoarece — o frumusețe de bărbat, o cruce de voinic de 33 de ani — era condamnat la imobilitate în urma unei operații la șira spinării.

Cum a ajuns la Rovno l-a și scris, repetând invitația și adăugând: „Până în august trebuie să înveți să umbli. Ca să te îmbarci pe vapor ai de mers vreo două sute de metri pe jos”.

Vecinii lui au venit să-i facă scandal de ce trîntește și bufnește toată ziua. Dar când au înțeles despre ce-i vorba, s-au potolit. Stanislav învăța să meargă în cirje.

Nadia îi scria zilnic. Factorul îi aducea scrisoarea dimineața, dar el nu reușea s-o citească decât înainte de culcare — ziua obosea din cale afară. O citea în pat și, adormind, se gîndea la Nadia, se gîndea de ce o interesează atât de mult persoana lui și de ce îl invită la dinsa...

Dacă noaptea dormea bine, dimineața îi venea ușor să înceapă antrenamentul. Dar dacă avea insomnie, îl copleșea același gând: totul e zadarnic, nu va izbuti niciodată să meargă. A doua zi nu se dădea jos din pat până în clipa când factorul îi aducea scrisoarea obișnuită. Nadia îl zorea: „Mă bucur că ai ajuns să faci ocolul camerei. Dar grăbește-te, Slava, mi-e dor de tine. Caută să te antrenezi și pe coridor, e lung și ai mai mult spațiu”.

Stanislav putea, într-adevăr, ocoli camera. Un ocol — o jumătate de oră. După care se prăbușea pe pat și nu se mai mișca două ore. Și iar o lua de la capăt: un ocol — o jumătate de oră, odihnă — două ore.

Într-o zi după ce a străbătut holul, a mai făcut cițiva pași și s-a trezit în capul scării. Erau douăsprezece trepte. Ce bine le știa și de când nu mai călcase pe ele. Și dintr-odată s-a hotărât. Punînd întii o cirjă, apoi cealaltă, pe prima treaptă, a început să coboare. Douăsprezece trepte în jos, douăsprezece în sus. Când s-a uitat la ceas, trecuseră două ore.

Nadia l-a felicitat cu o telegramă

„Ura, ura, ura!”, iar el, drept răspuns, i-a anunțat data sosisirii.

La Rovno a devenit parcă alt om. Îi părea ciudat că pînă nu demult se gîndea cu groază la cirje și la durerea legată de ele. Acum nici nu o mai simțea. Îi era bine: seară, stele, aer curat. Și Nadia alături, care ridea și spunea mereu că l-a visat umblind și asta înseamnă că va merge neapărat. O spunea nu ca să-l încurajeze, ci foarte convinsă.

Dar odată cu venirea toamnei Stanislav a întrerupt antrenamentul. În casă nu avea loc, afară era umezeală și îl durpa spinarea. Nadia era ocupată toată ziua, el stătea singur acasă citind sau privind pe fereastră. Seara se întorceau amîndouă (în drum Nadia o lua pe fetița ei Marina de la grădiniță) și atunci iar se simțea bine. El se ocupa de Marina pînă ce Nadia făcea focul și prepara cina. Pe urmă stăteau cu toții la masă și astea erau clipele cele mai fericite. Dar puține. Pe Nadia o așteptau o grămadă de treburi — trebuia să pregătească mîncarea pentru a doua zi, să spele, să-i facă baie Marinei, să-i culce pe amîndoi și abia după aceea să se apuce de lecții (era student la Institutul pedagogic).

Simțind ce se petrece cu dînsul, Nadia l-a înscris la școală. Nu numai ca să-i umple timpul, ci mai ales ca să-i facă un rost: Stanislav nu terminase liceul. S-au găsit cîțiva profesori, oameni de mare suflet, care s-au ocupat îndoite, întreit de elevul lor foarte dotat, cu o voință supraomenească. A absolvit școala cu medalie de argint.

Nadia și-a dat examenul de stat și a fost numită într-un sat la 60 de kilometri de Rovno. La început s-a dus acolo fără el și venea acasă în fiecare sîmbătă. Dar n-a putut rezista mult, îi venea greu să se împartă între două case — Marina era cu dînsa — și l-a luat și pe Stanislav.

Iarna a adus greutăți în plus. Ca să-i mai ușureze viața, Stanislav a plecat la Kronstadt la maică-sa. Dar plecarea lui n-a adus nici o ușurare Nadiei, deși avea, într-adevăr, mai mult timp liber.

Și-au scris în aceeași zi, spunîndu-și același lucru: nu pot unul fără altul.

În aprilie el s-a întors, iar în iunie Nadia l-a înscris la Institutul pedagogic din Rovno. A reușit și ea să se transfere în oraș, ca să fie lângă dînsul. În august el a dat cu brio examenul de admitere. Și, la 36 de ani, a devenit student la filologie.

După examen s-au dus toți trei să se plimbe pe malul lacului Basovkut (între timp Stanislav își procurase o motocicletă specială pentru invalizi). Era o zi superbă, cerul era albastru, apa albastră, nisipul strălucea ca în zilele acelea îndepărtate la Kronstadt, cînd el era sănătos tun și înota în mare ca un delfin. Pe lângă dînsii au trecut doi tineri. Stanislav i-a oprit și i-a rugat să-l scoată din motocicletă și să-l ducă la mal. Băieții au făcut întocmai. Cînd au ajuns, le-a spus: „Aruncați-mă!” „Cum adică să te aruncăm?” „Aruncați-mă în apă!” — a repetat el. Băieții l-au privit lung, i-au spus că-i beat și au plecat. El s-a tîrît pe porțunca care-i mai rămăsese. Nadia îl urmărea palidă, dar nu spunea nimic. Cînd a auzit „pleosc!”, a venit în fugă. În locul acela apa avea o adîncime de cinci metri. Încordată la maximum, dreaptă, a început să aștepte secunde care îi păreau o veșnicie.

Stanislav a ieșit la vreo șase metri de locul unde plonjase și bătînd apa vesel, rîzînd nebun de fericire, a pornit înot drept spre Nadia.

I. Krugleanskaia

SPORTURI ABSURDE

Peștișorii de aur

În lumea asta există o mulțime de sporturi. Chiar numai simpla lor înșiruire ar uimi. Sint sporturi de vară și de iarnă, olimpice și neolimpice, naționale și internaționale, colective și individuale. Specialiștii au avut grijă să le clasifice, să le grupeze ș.a.m.d. Cu toate acestea se simte tot mai mult nevoia completării situației existente cu încă o categorie, care ar putea fi intitulată sporturi absurde. În care ar intra cu drepturi depline întrecerile pentru transformarea cit mai rapidă a pianului în surcele de aprins focul și a automobilului în fier vechi, competițiile dintre cei care mîncă mai mulți crengurșii (sau cartofi prăjiți, sau înghetată, sau pui fript, depinde de gust) și beau mai multă bere (sau apă, căci nu toți agreează băuturile alcoolice), dintre cei care stau mai mult timp sub duș sau inchiși într-un butoi (nu cu nobila intenție a lui Diogene), dintre cei care rezistă mai mult la dans sau spun minciuni mai gofonate.

Un loc de onoare în această nouă categorie ar ocupa, desigur, un sport foarte popular printre studenții orașului texan San-Antonio. El poartă denumirea poetică de „peștișorii de aur”.

Întrecerile se organizează anual în clădirea Universității Santa Maria și n-au absolut nici o legătură cu pescuitul. Participanții trebuie să facă cu totul altceva: să înghită cit mai mulți peștișori de aur vii!

Pînă anul acesta recordul fusese deținut de un oarecare Charles Winfield și era de 210 peștișori. Dar după actualul campionat laurii au trecut pe fruntea altui învingător. Acesta, studentul în anul I al facultății de inginerie Roger Martinez, a depășit categoric vechiul record: în numai 42 de minute a înghițit 225 de peștișori. Un adevărat om-acvarium!

„După cum arată ziarele din San-Antonio, starea sănătății bolnavului este satisfăcătoare. El a suportat bine spălăturile stomacale, care s-au dovedit eficiente. Gurile rele spun că și mai eficient ar fi fost să i se spele creierul.

(După „Nedelea”)

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv.; mai ales dacă ea este de interes general.

Vorbe... vorbe...

I.

De unde provine cuvîntul internațional „tabac” utilizat pentru tutun?

Eduard Joldea

Bd. R. S. România nr. 36 Pitești

R.

Originea termenului „tabac” este foarte controversată.

Cei mai mulți cercetători sînt de părere că el denumea inițial „tăciunii de tutun” (de fapt un mîunchi de frunze uscate) pe care indienii din America îi ardeau, inhalînd fumul. Aceste mîunchiuri ar fi fost botezate de băștinași tabacos. După alții, tabaco era numit instrumentul de fumat: el arăta ca o furculiță găurită în formă de y ale cărei vîrfuri erau introduse în nasul fumătorilor. Există apoi interpretări conform cărora cuvîntul tabac ar proveni de la numele micii insule Tabaco din arhipelagul Antilelor, care are și azi ma unei țigări de foi. În sfîrșit, după altă versiune, cuvîntul amîntește de provincia mexicană Tabasco, unde conchistadorul spaniol Cortez a găsit prima dată mari plantații de tutun.

I.

Există vreo legătură etimologică între cuvîntul „candid” și „candidat”?

Vitali Săbău

Bd. Lenin nr. 33 Reșița

R.

În vechia Romă candidații (candidatus) la magistraturi purtau o togă din lînă albă naturală, așa — numita „toga candida” (toga albă). În multe limbi latine (italiana, franceza, româna etc.) s-a format o întreagă familie de cuvinte de la acest „alb” latin. În românește deci: candid, candoare și candidat.

I.

Ce se înțelege prin op-art și pop-art?

Sorin Pedestrasu

Str. Bujoreni 21 sc. 5 ap. 91

București

R.

Op-art-ul este numele unui curent artistic bazat pe obținerea unor efecte optice, dinamice. Astfel, una din lucrările promotorului acestei arte, Vassarely, intitulată „Arlechin”, pare la prima vedere o simplă succedină de suprafețe albe și negre, în genul unei table de șah puțin cîntorsionate. Privită mai atent, mijind eventual ochii, datorită unei iluzii optice, imaginea se nimă, pîrînd un arlechin sprintar, pîind într-un picior.

Pop-art-ul este o altă direcție în arta contemporană, mai ales americană. Etimologic: artă populară intenționînd și un joc de cuvinte de la to pop — țigări efervescent, deci artă care are impune din primul moment ochiului.

Pop-art-ul consideră popular tot ceea ce, fără să aibă vreo legătură cu tradiția artizanatului, se bucură de popularitate în zilele noastre.

dialog

dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
og dialog dialog dialog o
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

